

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

széplrodalom, kereskedelem, ipar, gazdaság, tudomány és művészet köréből.

<p>Megjelen: Minden hétfőn, 10-án, és 20-án egyszer. Szerkesztői Iroda és kiadó hivatal: WAJDIS JÓZSEF könyvtárszobájában.</p>	<p>Előfizetési feltételek: Helyben készletben tartással és vidékre postán küldve: Egyszeri ár: 6 fr. — kr. Félférv. — 3 — Évesjegyre — 1 — 50.</p>	<p>Hirdetések: A hat hasznos példányért 1 szét 7 fr. Ezért 6 és minden további példányért 5 fr. Hétfelgy minden egyes példányért 20 kr. A „Nyit” téren. egy példányért 10 fr.</p>	<p>Előfizetési pénzek és hirdetések. Ugy szintén a lap szellemi tartalmát illető közlemények valamint vidéki levelek, bércimre a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.</p>
---	---	--	---

Nyelv és írás.

On court, hélas, après la vérité;
Et la saine raison triomphe avec le temps.
Voltaire.

I.

Az emberi művelődés történetében a 18. és 19. század új irányt jelez. A tudományos törekvések alanyi elvont jellemű, mely a tudományok ujjiásulésé-
sétől egész a 18. század első negyedéig
nyilatkozott, — először az újabb kor
majdnem kizárólagosan tárgyilagoss
irányban működő szelleme, mely szellem
éltét kölcsönöztött az emberi tevékeny-
ségnek: felkelté az indoeur szemlé-
débe került korszellemet, erőt adott a
subjectivitás nyomozású terhenlathnyögő
értelelnnek, s azóta: életben és tudom-
ányban egyiránt haladást látnak, új
alak éltei a régi anyagot, s az emberi
szellem a tökélyé eddig nem sejtett fo-
kára emelkedett.

Ertekezésünk tárgya, a nyelv és írás
közti viszony, je korunkban lett az em-
beri szellemi élet tudatává. Az általá-
nos mozgalm s tudományos átalakulás
e korszakában történt ugyanis, hogy a
nyelvészeti knt tások elhagyva az eddig
követett subjectiv irányt, kiléptek az
élet a gyakorlat mezejére. Megmérhet-
len tér, s gazdag aratás kínálkozott az
eddig aránylag oly kisszerű nyelvészeti
munkálkodásoknak. — Az általános
mozgalom einkomá az egyoldalú nyelv-
vészkedést, az emberi értelmet nagyobb
a hozzá multábbtérre vezeté, kimutató
az utat, melyen ezélya felé biztosan ha-
ladhat: s az emberi szellem kutatni kezdé
a titkos köteleket, mely nyelv és nyelv
közti elrejtve lappang, megteremté a
régí nyelvészek álmaizt izgató fanto-
me-ot, az összehasonlító nyelvészetet.

A nyelvészeti törekvések újult erővel
léptek életbe, s az összehasonlító nyelv-
vészet, midén a régi filológus classicus
földjére, Aegyiptomra, Cyrus, Darius,
Artaxerxes filóritaira, Hetruia sírkö-
veire, Umbria s Sannium töredezett
táblaira irányzó a szemléi érdekét, szor-
os viszonyba hozta a nyelvet az írással,
felfedezte a láthatlan köteleket, mely
nyelv és írás között bensőleg létezik.

Miben áll e viszony, mely nyelv és
írás közt kezdetből fogva létezik, s mi-
ként lép érvényre egyes népek helyes-
írási törekvéseiben, a mennyire a lap
köré engedi, megkísérjük kifejtetni.

A nyelvészeti kutatások csak akkor
korra vihették vissza, melyben az ókori
történelem kétes világánál az emberisé-
get nyelvek által elkülönöztve nemze-
tekre felosztva látjuk; s így nem mutat-
hatjuk ki az időpontot, — mert a törté-
nelmi világ első számküldenét is tul-
ézik — melyben a nyelv és az írás, az em-
beri művelődés szolgálatába lépett. De
annyt biztosan állíthatunk, hogy a nyelv
lété néve megelőzte az írást, s hogy
valamint a nyelv, ug az írás a népek
művelődési fokához mindig határozottan
egyenes arányban nyilatkozott.

A történelem világosan kimutatja az

ntat, melyen az emberi szellem az írás
képzésében fokként haladt.

Nem az ókori történelemi szolgálat e
tekintetben biztos adatokkal, bevégzett
tényekkel találkozunk itt már, melyek
valamely történetelőtti kornak köszön-
hetik eredetüket.

Az írás kezdetleges állapotát, a töké-
lyesülés legelső fokát, az ókori törté-
nelem előtt ismeretlen népeknél kell
keresnünk.

Amerika fölfedezésével annak vad-
népei közt szemlélhetjük ama kezdetle-
ges állapot, melyet az emberi szellem
gondolatuinak közlésére minden műve-
lődcstől távol, önmaga alkotott. E né-
pek írása — ha szabad így szólunk —
— korántsem a nyelvvel, hanem a pusztá
üres gondolattal van szoros kapcsolat-
ban, s e gondolat egyszerű jel képezésé-
ben áll. Vad érzékes népírása ez, mely
az emberi szellem működésének kezdet-
leges jeleit hordja alakjaiban.

A legelső lépést, melylyel az emberi
szellem a további tökélyesülés felé ha-
ladt, Aegyptom hierogliphái szemlélté-
tik. — Az aegyptomi filóritok végte-
len sorában biztosan meglatrozhatjuk
az ntat, melyet az emberi szellem a
gondolat megörökítésében követett, s a
fokkénti tökélyesülés ez utját a chinai,
habár tökéletlenebb írásmódban is, föl-
találjuk.

De ez ut ozálhoz nem vezetett.

Az emberi szellem nem a nyelvre,
nem az élő szóra, mely a gondolat lá-
tolmása, hanem magára a gondolatra,
az érzék fölötti eszmére fekteté a főszá-
lyt. Az eszme mint egységes elválhatlan
egész lebegett folyton előtte s ez egysé-
get, csak kép által lehetett érzéketeni.
A gondolat meg lön örökítve, de nem
azon külféle viszony, melyet az élet
körülményei szükségessé tesznek. Az
olvasó támpontot nyert e képekben az
eszme föllesztésére, de nem fejtethé
meg önálló biztonsággal a viszonyt,
mely eszmét eszméhez füz.

A viszony, mely eszme és eszme, a
gondolat a életszükséglet közt létezik,
csak különféleségen alapulhat, de a kép-
írás a különféleséget, mint az egységes
elválhatlan gondolat kifolyása, semmi-
kép sem jelezheté.

Uj, s az előbbtől lényegesen külön-
böz írásmódra volt az emberi szellem-
nek szükségése, e erre oly alapot kere-
sett, mely az eszme mint egység kifeje-
zésében különféleséget biztosítson.
E különféleséget az eszme a gondolat
hallható kifejezésében az élő szóban
találá föl.

Az elhangzó szó megszűnt a buvár-
kodó szellem előtt mint egész létezőni,
fölbontá azt egyes elemeire, s a han-
gok különféleségén indulva jegyeket
alkotott.

Az időt, melyben az emberi szellem
e hozzá méltó munkát bevégezté, mely-
ben mestertleg szótvalasztá az egyívó
tartozót s az eszme kifejezését egyes,
ezelőtt soha nem ismert elemekből kezdé

összerakni, sejténünk alig lehet. Az
emberi szellem egyik legnagyobb mű-
vei közé tartozik az, mely a tudomá-
nyok egyik legszebbikét, a nyelv-tudomá-
nyát alapítá, s létét biztosítá.

A röpke szó, mely eddig az emberi
szemlélődés alá nem eshetett, lenyil-
gözve volt az emberi szellem alkotó
ereje által. A nyelv egész terjedelmében
érzéketve volt a jegyek által, melyek az
eszme egységében rejtő különféleséget
képviselek. A nyelv minden tulajdon-
sága az írás által jelöltetett, s így törté-
tént, hogy látható jeleköl összeállít-
ott beszéd kimutató a nyelv egyes sa-
játáigait, felfedezé a tőt és ragot, a ma-
gán és mássalhangzó közti viszonyt, az
egyes szók alakulását, a gondolat mon-
dattani viszonyát, szóval a nyelv rend-
szeres ismerete a tulajdonképi írás esz-
közlése által volt csak lehetséges.

Az írás belső összeköttetésbe lépett
a nyelvvel, melyet részreire bontott föl,
s a nyelv érzéketit képe lön. Nyelv és
írás a test és lélek együttes fogalmát
képviselel a természetben, s várható volt,
hogy a művelődés terjedésével a tu-
dományok elhaladásával a nyelv és az
írás még inkább meg fogják közelíteni
az eszmét, mely belső egységülésüket
csökköztöte.

G. STENO.

Nyilt levél dr. Ditrichstein urhoz

Olasz, oct. 25. 1866.

Midőnt uraságodnak azíves készágoéert,
melylyel őzinté sorainra válaszolt, de me-
lyet a fontos ügy különbön is igényelt, ezen-
lét részemről köszönetet mondanék, s jón-
lással kell egyszeresimind kijelentem, hogy
elöjtelvén ön által a tárgy leglényegesebb
része, az obajtot és szükséges egységűlése
prociáltl eszköze, a polgári házasság „ké-
nyes” kérdése: az eszmecsere folytatását
fölbálegesnek tartom. A beccas válaaz egyes
pontjaira, valamint H. St. M. urnak ön el-
len intézett czikkére sok mondani valóm
lenne, de minátan mellékes dolgok a lényeg-
esek mellett eltűnnék (általán szólvá,) s ön
ennek megragadásától tartózkodik, megjegye-
zém: én is tollban hagyom. Hogy pedig
válaszaimat egységűlése a kérdés megoldásá-
nak sine qua nonja, hogy tényleges, de tör-
vényes rökönülés nélkül a zsidók emanci-
pációja a magyar nemzetre, mint erkölcsi
egészre, inkább hátrányos mint előnyös:
minden méltányos fölfogás előtt tisztán áll,
s est ön is épen az által vallott: be nyiltan,
hogy egyéb normális eszköz hiányában pol-
gári házasságot mert indítványozni.

Sajnálkozom kifejezésre mellet lehet-
len a fölötti eszálkózásokat is elfojtanom,
hogy ön oly indítványnak, melyet ömaga
közkeztelt, értelmezését, indokolását és
megvédését „nagyob kapacitásokra” bizza.
Uram, itt elvek, érvek és tények harcol-
nak, nem pedig pusztán teklényetek.

Különbön bízom remélem, hogy e téren
meg találkozni fogunk „annak idejében,” s
pokem alkalmam leond tartózkodásomat kama-
tostul lerőni. Istén volánk!

MCCSEKHÁTI.

Nyilt levél

a nagy berényi csősznet és az ő
komájának.

Kedvesen vettem azon tudósítást kegyel-
mednek, melyben értesíttem, hogy az én a-
kások soraából iri csaknem oly jóté-
konyan hatott izakna komájára; közke-
véségben részestőlön e sikeres elvása,
másokkal egyetemesen, földalmosa ol-
vastam azon aggodalmát, miszerint fél a ko-
rától. Ily beccas és nemcsak őzinté em-
berbarat iránt lakozottéggel tartozván,
szándékon ezáltal kegyelmeddel arról érte-
síteni, hogy mit legyen, miátan meg védheti
magát és említottem kedves komját a vé-
letlen ellen, mert nem kell feledni, hogy a
csősz-azólgalat és az iszkóság-oly körül-
mények, melyek nagyon is könnyen vesze-
delembé sodorhatják az embert.

A csősz későn-korán járja a mezőt, tehát
ki van tve minden viszontagságnak; az
izakus embernek teste elgyengült lévén,
onelfogva legfogékonyabb a kör elcsajti-
tasára. — Ezakul fogva tartson ön maga
kördl:

1. Egy kevés mennyiségű czitrom-fu-
vet Herba melissae.
2. Egy füvegcs egyezzerű mákony-
föstyényt. Tinctura opii simplex.
3. Egy mezzel kánforos sóprúpá-
linkát. Aztán ha megvált akára magát
a veltelen ellen, igyek reggelként és este
egy kis forrázatot a fentemlített herbatából,
három ujnyit elég félmezzely forró víz-
ben 5-10 perczig áztatni, aztán lezörö-
gy, egy kevés fehér cukorral jó forrón elköl-
teni. Hírdje el kegyelmed, hogy ily ávat-
sággal tudhat a kórának.

A czitromfü hatalmas orvosság, azért mi-
ny érdomli, hogy minden kórban és tanyan
termeltessek. Előli hi idög és edényre-
csört, caillapijn a görcsöket, előegyri az
izmadat. Midőnt eszerényen — annaján
— bir, könnyedén szorgit és kerülőti a
székletet is. Emlőfogva határos mindon
oly betegségekben, melyek alapja az ideg-
gyengeség, görcs, az életműves lustnak tel-
teltség és potyhűtség. Jó sikerrel haz-
nálhatni a méhögörcsben, az émelgyesült
perusult hányásban, hasmenésben, hányáske-
lésben, a görcsös és hússzini kökikában,
csősz természetű köszvényben, az elmaradt
és rendellen hószam szabályozására, s. k. t.
Külsőleg mint osztó, pép- vagy zsírmaso-
leg borogatás formában alkalmazhatni.

Már aztán, mikor a természet ily-hőshá-
tású növényvel áldá meg a földet, csak-
ugyan nem felhéteti a kórától. Aján-
lom kegyelmednek ágyalmába, hogy sa-
rencés lebecsül vele, és a kedves komját
életét megóvhatni.

Az egyszerű mákony-föstyény és a kán-
foros sóprúpálinka azért legyen előlétben,
hogy orvos érkeztével a segélyt haladé-
k nélkül étvethesse. Használhatni a mákony-
föstyényből 20-15-10 csapptól, örökéni
a valóságos kolerikus rohamok kifejlődésé-
vel, ennek elűzésére. A kánforos pálinkával
kenni, dörzsölni kell a görcslepté teté-
ket, általános meleg izadá és bőv viltelér
beállítg.

No feledkezék emeg kegyelmed, azon
komája felelőségül is, ki így tanácsot ad,
véka tyuk-tojással szándékolta megöl-
tasni.

Ha oly szivesen vaandotta ebből, jó ki-
vánaomát, mint a mindi szivesen, legyen
akkor jövőre is késs közzé az újabb ma-
radtam.

TEBSÁNSZKY JOZSEF.

Magyarországon minden
városban és falván
kapható a postán.

lohaszon szállított. A fraybentosi hus-kivonatgyár Estado-Orientában mai napig, dacára a háborus időknek, mindig bővelkedik sikerteljes dolgot az égyfalmának, mely jelenleg mint 600 fontot tesz naponta; roppant kelendőse van. A megrendelések oly tömegesek, hogy 20 oly gyár mint a fraybentosi, sem felelhetne meg azoknak, annál kevésbé, mivel Európa figyelmét magára vonta már a délamériai termelvény, mely különösen tulpepült szegény országokban megbecsülhetlen.

A török sultán egyik neje a múlt napokban egy fiúörököt szült, és minden percében várható még három fiú- vagy leánygyermek, és négy arany bölcös Bécsben már megrendelve van. No már így nem félhet ő felsége, hogy családja kihál.

Meghaltak névjegyzéke.

(October hóban.)
Szabó György 87 éves. Pámer Margit három hó. Csob Knegeunda 45 év. Ragul Theresia 80 év. Gáspár Pál tör. 6 het. Merkő Theresia 5 hó. Vlahing János 55 év. Koszár Imre 88 év. Farkas Péter 6 hónap. Szakács István 2 het. Juhász Borbála 3 év. Verona János 3 év. és 3 hónap. Vinkler Teresi 7 nap. Piliák Orsolya 5 hónap. Peczics József 3 hó. Takács Theresia 26 év. Kelenes József tör. 3 hó. Hossza Anna 60 év. Lorai Veronika 2 év. Horváth György 5 év. Bóha Ferencz es. k. csendőr 26 éves. Tornyos Ferencz 18 hónap. Herk Teresia 31 év. Nemes Teresia 6 év. Fuchs Mária 26 év. Rakó István 3 hetes. Péntek Ignác 5 éves. Benkő János 3 éves. Petricz Borbála 27 éves. Landai Gábor 3 het. Smoedics János 4 év. Kirchmayer Amália 17 év. Horváth Mari 6 hó.

Nyílt posta.

A nagyon tisztelt munkatársakkal tudjak, mertán a múlt hó második felét — lapunk és azelőttinek emléke árdekekben — folyton utasított voltok; a beérkezett számos levelekre csak ezután felelhetünk; addig is szives működéscéért fogadják legbizalmasabb közönségünket.

TÁRCZA.

Egy drága tetem fölött.

Behágytat szép személed,
Hogy az örök életbe léss;
Játszék elvett szíved,
Hogy kezdjen új vigádozást.

Oly néma halvány ajkaid,
Hogy csak szót mondhanon el,
S hogy bírja a panaszkodást,
Elméd semmitre sem figyel.

Oh így van jól; beszéld nekem
A szűz világról anyagom,
Hol csak virág, s mosoly terem;
De te ne halál mély öböljébe!

Az öreg száműzött.

A sardon Sibiria véghatárában, túl az áthatlan nyírferdőkön, melyek igezest egyhangúságot mi sem savorja meg, a 18-dik század elején kiadott falu terült el, mocsáros földdel körülvéve, a mintegy 50 ép oly ücsűgényes viasköt tartalmazva, mint magok a szerencsétlenek, kiknek a viasköt fölélet nyujtak.
A falu neve Besorova volt. Jabanaka vadonban a több mint 1500 mérföldnyi távolban Moskvától. E falu ugyazalva Jobokak kiégésűt része a Sibiria fővárosában helyet nem találó eszműszűzök gyűlése volt.
Mindnyájan a nagy földet parasztok a a tora szaklái magukok, kiket Besorova lakosága képez, más soraot ismertek egykoron, és azokig jödtök eltek. Nagyobb része a csár kegyvesztett udvaroncokak ók, kik most kénytelenek vannak a rideg bányákban a földet turni, a arczuk izsádságával táplálni a természetlen földet.
Mindnyájan a szerencsétlenek között, kik e szomorú számkivetésre voltak kárhoztatva, nem volt egy sem, ki nagyobb megnyugvással turtte volna esen nyomort, mint egy öreg férőu, kinek lejtint élete fölött áthatlan lepel fedt.

Vagy félt, hogy szőlőztetvén balsora indokát, fölszaggatja az alig bőveget sebetek, vagy attól tartott, hogy fölföldözöttvén neve, megoommielti laktarai közt ama tiszteletet, mely őt fűrtelt körülfonta, az öreg száműzött — mert így neveztek őt közönségesen Besorovában, nem akarta soha külső forrásának titkát elárulni. — Mint a személyes bátorság a megnyugvás példányképe, őnmaga készíté a vadonban kunyhóját, mely az erdőkből hozott faágakból készült, és szerkezetének alakja által hosszú ideig gyakorlott, vagy pedig a szerencsétlenség következtében ügyessé lett karokat árukt el. — Három hold föld, egy tehát a két ukraini juh köpezte összes jószágát, egy ifju e két csinos leány maradt meg még egykoron nagy s hatalmas családjából.

1742-ik év teli esteje volt. Az öreg száműzött, három gyermeke a egy mugik, kinek azemelt félig egy irtározatos medvéből kucsmá futdte be, útek a fűzfából rakott tűz körül. Mely esend volt a kiadé kunyhóban, mely csak a távolról hangzó sibiriai kutyák csaholása savora meg, melyek nyomokra akadva fekete rókát vagy fehért medvét lüsdtek a vadonban. Az öreg a földön lve ritka ügyességgel szűt egy halót, melylyel majd Chalanga patakjában tokhálasatára fog menni: mig szalalt a mugik nagy figyelemmel forgatta a kis orosz bibliát, melynek táblán se. Sergius és Nowski sz. Sándor darván rajzolt képei látszottak. Egyszerre csak a viasköt zárva tartó fakilincs fölemelkedik, a egy utas tiszti ruhában lép be, kinek fakó színe a arcnyomásal nem mai embert árukt el. Belépvé, hidegtől megdermedt kezeivel a tűzhöz közeledik.

II.

— Isten hozott! — szól az öreg száműzött kador húzza közelebb a tűzhezre s egy korsó márcra a darab fekete kenyérré mutatva — lass hozzá szomjad s éhnedd csillapítására.
— Áldjon meg érte sz. Miklós — válaszolt az idegen; — 50 mérföldet jártam e vadonban anélkül, hogy más ágyam lett volna, mint a kőpeny, a más ételom, mint egészégtelen gyümölcs, mely a mocsárok szélein tenyészik. Hogy bírjak ezt a falut?
— Besorovának — felelt az öreg.
— Nagyon messze van Moskvától?
— Ezeröttszáz mérföldnyire.
— Oh sz. Sergius! — felelt csüggedten a tiszti — mit fog nekem használni a husz év, melyet a kamcsatka vadonban töltöttem, ha nem gázdagithatom meg Orozsohtól föl földözéseim kincseivel? Jó öreg, — szóló folytatolag a száműzöttös fordulva — én Menzikkoff herczeg régi katonája vagyok. Megbizatva általa üzenetet vinni Boring kapitányak, követtem ezen híres kalandort Amur tenger-partjain; résztvettem az addig ismeretlen tartományok fölföldözésében, életem Kaukás végű hegylécűség, átjártam oly földrészeket, melyeket emberli más nem tapasztolt. A szerencse kedvezett a utasaim alatt untig elég drága gyöngyere a rubelra tontig szart, hogy akár Moskvában, akár Nowgorodon palotát vehessék. Azonban Ural hegyseiben végkép kirabolattam; társaim engem védelmeztek ekkor, de a számomra misem maradt meg minden szerencsém dacára, mint ruhám és kardom. Mindassal nem kételkedem — szóló pillanattal szűnet után az idegen, hogy ha szerencsém leas Pétervárra érhetni, régi tábornokom meg fogja fizetni fáradságomat s kárpótolni fogja szerencsétlenségemet.

Az öreg száműzött különös figyelemmel hallgatá végig az előadást; hosszú ideig meren nézett az utasra, végre keserű mosollyal felelt:
— Csajlatkozol barátom! Menzikkoff herczeg nem gyámoltatta senkit többé. Ő szintén oly szegény, mint tén tén bizonyosan sokkal szerencsétlenebb!
— Ne bántad azt — vizsoná a tiszti oly tagjártatással, mely előírta, hogy nem hissek neki; — a miniszterelnök hatalma épen oly szűk, mint urád. Ő menté meg Pétert négy üszereksütésűl és lángozódrón egy szűkösége van a csárnak, mint hűségére.
— Nagy Péter meghalt — válaszolt az öreg, letérülve a könyvet, mely radós arczán végig gürdült. — Katalin csásárnek két évig álto őt túl az Menzikkoff Sándor most számtartóztetésen viritás meg szerencsétlenségét, hogy nem maradt meg továbbra is mint pékinas a kromlini kis-halmár boltban.
A tiszti csüggeteg lén.
— Lohotóság? — kiáltott föl balmúd pillanatot vetve a száműzöttre, s ha igaz, minde mit elmondád, hogy jöböttél te azok tudomására, ki Moakautól ezeröttszáz mérföldnyi távoltságban s olvossza e vadonban tengődöl?
— Es saját titkóm — szólott keserű mosollyal a száműzött. Akármiképp történt is az, de maga Menzikkoff sem vonhatja annak

igazságát kétségsbe, és ha épen óhajtot, elbeszélom hívon a körülményeket, melyek okozták a követétek kegyvesztését.
A tiszti igenlieg intott fejével. Ekkor az öreg a kunyhó egyik asztalából néhány fűzfágot vont elő, melylyel a fűlő kiadul útkét ismét földélesztette; mig az alatt a mugik beszárd bibliáját a közelobb húzta az eddig távol tartott löcztát a tűzhöz.

III.

Nem említem előttem — mormogott az öreg száműzött — miként lett Menzikkoff pékinasból tűzérhadnagy, ezredes, tábornagy, herczeg és miniszterelnök; elhallgatom, miként látszott a szerencsének kedvét találni abban, hogy őt kedvezéseivel halmozza el, midőn mint szolgálat adta át neki azon marokányosnót, ki később ezarúé lett; mellőzöm egyrészt a dicás győzelmeket, melyekben a Kálik, Noeburg és Pultava melletti ütközetekben részt vett; másrészt az őszeszekülvéseket, melyeket éber buzgalma a csár fejéről elháritott; részint pedig a vátéseket, melyeket nagyraavágásra alkövetett.

As öreg asemeti törté.
— Ezt te mind épy oly jól ismered, mint én — szóló folytatolag — te szintén látád út oly hatalmasnak, amint csak ember hatalmas lehet. Mikor Péter meghalt 1725-ben, Menzikkoff uralkodott régiszolgálatjával egyetértesben. Azonban fölemelkedése sokkal bámulatosabb volt, hogyam azt a bojárok, a szűletett nemesek megbocsáthatták volna neki. Ők szponostoták ellene ellenséges türeküvetéket a megdöntő alapostul szerencsése épületét. Különösen egy four esküdtött engesztelhetlen gyűlölettel Menzikkoffnak, mely csak együldött sirja fölött éghet ki. A dicáségy a Zoilusa, a lángész ez esküdt ellene a főherczeg nevelője a gy monka volt; neve Dolgoruki Grégorowita Elek.
A mugik gyenge vállvonástott, a irtározatos medvéből-kucsmáját még mélyebben húzta asemeibe.

Mit mondjak még? — változott hangon folytatta az öreg. Katalin nemesokára követte sirjába a nagy férfit, kit Bendernél megemeltet a ki hűségét koronával fizette meg. Utóda II. Péter, csak 12 éves volt és Dolgoruki sem oléggé bátor elmével, sem az országban hatalmas párttal nem bírt, hogy kezeibe merve volna keríteni a hatalom gyepültit, melyeket csak névvel bírt még növendéke. Menzikkoff tehát egyedül maradt ur az országban; azonban elvakittatva szerencsése fényétől, megvesztegetve méltóságától, büntő igényeknek engedte magát át, úgy vélekedvén, hogy most már mindent merhet; eljegyezetté legidőbb leányát az ifju csásár a csasani székesegyházban. A felhők, melyek már régóta vészthozalag fenyegeték Menzikkoffot, őszetornyosultak e oly viharban törtek ki, melynek ellenállnia lehetetlen volt neki. II. Péter parancsa következtében fogságba hurcoltatva, ellenségei semimindnyal gyálászattól meg nem kímélték; asemére voltak alacsony származású, vádolták tékoztól, melyet sohae követett el, és oly vétkéről, melyektől mindig tiszta volt.
— Pédának okáért Elek halálától — mormogott a mugik halk gyönyörön hangon, anélkül, hogy zsemeit az örege emelte volna.

Oh épen nem — kiáltott szenvedélylyel a száműzött — e vád jogos volt. Menzikkoff az a utalatos merénynek ha minjárt szerzője nem is, de mindenesetre egyik főcsinkosa.

Szólt mellére bocsátva halvány és csüggeteg arczát. A tiszti, ki a legkíváncsiabb érdekek halgatá végig az elbeszélést, megvárta, mig olmélekedése véget ér, miatt a mugik hanyagú kavasta osismája hegyével a tűz vöröseba hamvát.

Menzikkoff — szóló tovább az öreg száműzött, ki emlékeivel fájdalmasan látszott kütködni — oly terjedelmes jószággal bírt, hogy Livától kezdve Lithvániában egész Perzsiáig mehetett Perzsiában, és mindig saját birtokán hajthatta le fejét; uradalmában több mint 150,000 caaladot oszamlát, és rabizólógi körül 200,000 embert szőlőthattott a fegyverre. Eme gasdagagától, eme csimotól, ezen dis-étől megfoszták őt; elragadták mindenét hírnevén kívül, a midőn tédre eave a bírák előtt, kiket a csár rendelt ki számára; ékeszűlöt beszédben idézte volna vizsava emlékezők Kálikot, Noeburgot és Pultavát, asengve tülük, Noeburgot és Pultavát, ugy mint egyszerű közlegény szölgéhszon az őszregnél, Dolgoruki Elek választotta, hogy sem tolvaj, sem orgyilkos nem szölgáhat az orosz hadseregben. Menzikkoff fölmelkedés a gyallantatott. Lessagad érdemkeresőit az Grégorowita lábát elő dova szűt megvétel; Nem sajnálom annyira a szerencsétlent, ki méltóságától megfosztatott, minisam a gast, ki az kezebe korlóni töreküzik. — Bírái körülbötlenek

woltak, s Menzikkoff elléltetését kárlavé napját számkivetésében töltött. Tízétszáz családotat megbecséltetve a rabizólógi magukok között, kik lopás miatt ítéltettek el. Azonban noje nem bírta el a bocsátást ut nyomorult, meghalt Chasara kapinál; s a szerencsétlen száműzött mint pap és úrdó adta meg neki végintésetét.

As agg elősmult e szavaknál... fölemelkedék, megragad a tiszti keszt s bevont őt as ablak-mélyedésbe, és hátra vetve fölé mögbe ősz fűrtel hosszú fonadékát, mondá neki:

— Popoloff Petrowita föllelted-e a fájdalomtól elazott arczaban régi tábornokod városait? Fölsimered-e Menzikkoff herczegot? A tiszti meglepetésében fölökelt, a tisztelettel csoklák meg a keszt, melyet a száműzött nyujtott föl. Ekkor Menzikkoff a tűzhöz közeledék.

— Nézd gyermekeimet — mondá törőbb — a viasköt szölgötébe mutatva egy paraszt fiura, ki csizmái falpát fotogattá, és két csinos pórlányra, kik tejes tábla mártogatott kenyérok bóját. A legidőbb leányom II. Péternek van eljegyezve.

A mugik fölemelkedék.
— Es én — kiáltott föl — földre dova medvéből kucsmáját, mely eddig homlokát és szemét fedte el — és én vagyok Dolgoruki Grégorowita Elek.

IV.

A mint e nyomorult pórlán ráismert a férőura, ki el volt kárhoztatva számkivetésben tölteni bánatától eméantett a nyomorúban méreggel telt életét: engesztelhetlen gyűlölet kifejezése szállt as ősz férőu, különben csendes és nyugodt tekintete helyébe.
— Dolgoruki Elek — kiáltá föl gyönyörön mooolylyal a viaszhangzó szavakkal — hol van gasdagod, földed, udvaroncokaid, rabizólóid? Herczeg, hol van nemessegi caiméd? Tábornok, havá lett kardod?
Dolgoruki lehajta fejét.

— Oda vannak kiütetéseim, nemessegi címzeim; nincs semmi e ragyogó hiúsághóból, melyekkel a méltóság nyaklánczi aranyozták, válasszot nyugodtan Grégorowita. Mi egyenlők vagyunk bálsorunkban, mint voltunk szerencsénkben. Menzikkoff! fujjunk keszt, a nyomorultaknak kell egymást szeretniök; hisz a gyűlölet oly növény, mely a vadonban nem van gyökérel!
Menzikkoff eltaszta a száműzöttöt.
— Nem, válaszolt, tán még megbocsátanék, ha csak magamnak ártott volna; de itt köztök van nóm hullája a három örököségvesztett gyermekem!
Dolgoruki ösesztette keszt as ősz férőu előtt.

— Ha tudnád — szól esőb hangon — miő lemondással hordozom Besorovában hat hónap óta kegyvesztésem fegy-öt és bánatort keresztjét; — ha megessémláhatnád lehullott könnyeimet, ha hallhatad volna isztenhez emel imáimat, Menzikkoff-bisonyval megbocsátanád; mert ha kionlatnól vérom visszasszereshette volna becsületét a régi szerencsédét, örömmel ontottam volna as utóé cséppig; habozás nélkül áldostam volna föl!

Péter régi kegyence homloka kiderült, s a megindulás könyje resgett szempilláin.
— Ládd Dolgoruki — szóla — hogy a szerencsétlenek romjait maguk alá temetik a szerencsétlenség okozóját!

Oh nagyon is igaz! — vizsoná Grégorowita, — és az. Miklós akarta egy; hogy sorsom a tizedel szomoron őszhangyaban legyen. — Midőn II. Péter mell-betegedében meghalt Kremlinben, Iwanowka Anna iméltetek fondorkodásaim következtében ártórra; szialott: Nagy Péter csak meg szűzében szíratá meg száryasagotát a lássony származást, leánya Erzsébet pedig brigi szemekkel tekintett a trón fölé, melyet megfosztva lén. Azonban bármiképp szűz volt is, akár hogy Erzsébet vétkes maradványtát menekedett meg a nőtl, ki brókéget ragdta el, akár pedig, hogy as lőta nem akarta szentesíteni a jog-törőst, Iwanowka Anna 10 év múlva meghalt; a nélkül, hogy bizonyosan lehetne tudni, vajlon halála a természet rendje, vagy pedig orgyilkoság szűleménya volt-e. As új fejedelem-trónralépe nem kegyelmi tényekkel, hanem számtartóztetésikkel vette kezdőjét; s nem felejté el minő rést vettem Iwanowka Anna törőraemlékezésben — miért is én voltam boszija első áldozata. Ellenem hoztattak a vádak, melyeket te idéltél eszemre; megfosztottak cimeimből a bírák közül; ketté törték kardomat, mint törtek tőled; — a mintha a sors végülök meg találsók ősszaggyalászatát akarta volna, nem megváltók könyjei ösönében, s meghalt Sibiria vadonában a nélkül, hogy mást adhatna volna neki, mint sírját lyukat a homokban, s sírő helyett egy darab sziklát!

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdaszat, tudomány és művészet köréből.

<p>Megjelen: Minden hó 1-én, 10-én, és 20-án egész íves. Szerkesztői Iroda és kiadó hivatal: WAJDIS JÓZSEF könyvkereskedésben.</p>	<p>Előfizetési feltételek: Helyben házas hűdossal és vidékre postán küldve: Egész íves: 5 frt. — kr. Fél éves: 3 — — Évesre: 1 — 50.</p>	<p>Hirdetések: A hat hasábas poltározást 1 osztó 7 kr. Ezazó ó és minden további beiktatást 6 kr. Béregdíj minden egyes beiktatást 30 kr. A „Nyitól tóra” egy peüt sor beiktatási díja 10 kr.</p>	<p>Előfizetési pénzek és hirdetések: Ugy szótök e lap szellemi tartalmát illető közlemények, valamint vidéki levelek, bérmeztre a kiadóhivatalba küldendők NAGY-KANIZSÁRA.</p>
---	---	--	---

Hogyan lesz jobb,

Israeilita-magyarok vagy — zsidók?

Dr. Ditrichstein urnak a „Z.-S. Közlöny” 22. számában megjelent „Öszinte szavait” olvasva, e következőket értelem belőle; t. i. hogy:

Mintán a zsidók emancipációja már csak idő kérdése: Felszólítja hitorsosait, törekedjenek — addig is, míg ez bakövekre nék — önkényt a lehetőleg azonosítani magokat azon nemzettel, mely nem tévová — Mihelyt törvényhozásának jogos birtokában leend — öket testvéreiv s jogainak osztályosodó fogadni.

Második, a mit értettem, azon óhajta vala, hogy vajha a polgári házasság behozatala által a zsidóságnek a nemzetbe olvadva minél hamarabb könnyítetnek.

Ezek körül forog a fennemlített értekezés, a mi ezenkívül benn van, csak mellékesnek és a főszel t-mogatására számítottnak tekinthetjük. Azt hiszem, hogy ezt senkinek érthette másként.

Azonban, mint a „Z.-S. K.” 24. számában, Némány szerény észrevétel” cím alatt Hordó Szarvas Medve ur D. ur értekezését akként magyarázza, mintha ez a zsidók emancipációjá, amas óhajtott átmagyarosodástól kívánna feltételeztetni. S habár bevallja, hogy a magyar nyelvet nem kellőg érti (tehát feltételezni enged, hogy D. ur értekezését sem kellőg érte), mégis egész „szerénységgel” kimondja, hogy ez csak olyan zsidó-magyar agyban szülemlett képzelenség.

Tekintve azt, hogy hasánkban a zsidóság immár mennyi jogokkal bír, az emancipáció alatt már csak leginkább a még hiányzó politikai jogokbani részletetését érthetjük. D. ur éppen ezen jogok elnyerésének esetére adá tanácsait. A magyarosodást, polgári házasságot nem mint feltételeit az emancipációnak, hanem mint fötényesít az összeolvadásnak óhajta. Különösen a polgári házasság ó általa igaz csak mintegy „pium desiderium” említtetik. Azonban a nemzetes iránybani fejlődést mint lehetőséget, múltányost és szükségéset lekérek-köt hitorsosainak.

D. ur méltányosnak tartja, hogy a zsidóság, mely anélkül sem nemzeti nyelvét beszéli, azon nemzetét fogadja el családai és oktatási nyelvül, mely vele hazáját s polgári jogait megosztja.

Szükségessének is tartja, mert azon nagy lézag, mely a vallási intézmények folytán, a keresztény és zsidó közt létezik: csak a nemzethez ildomos alkalmazkodás által hiszi valamennyire beülthetőknek, addig is, míg idők múltán, egyéb okok befolyása által a teljes egygő olvadás lehetőségesé válik.

S Hordó Szarvas Medve ur milderre csak oly kicsinylőleg odaveti, hogy mindez képtelenség, szükségtelen; mert lám Francia-, lám Angolországban eto, mintha nem is egy nép sorsáról, hanem

csak arról volna szó, hogy köpenyeget vagy esernyőt használjunk e a — por ellen.

Ad vocem Angolország.
Nem mondandó el Hordó Szarvas Medve ur, hogy Kussel hányzor és hányféle alakban léptette fel a zsidókérdést az angol parlamentben, s hogy mennyire haladt ez ügy ottan? — Kiváncsiak vagyunk rá.

Nézzem szét kissé Magyarországnál ozivilizáltabb országokban is. Vajjon mindenütt oly fényesen van megoldva a zsidó kérdés, hogy már — ha egy valaki egész jó akarattal ajánlja zsidó hitorsorsosainak a nemzethez közeledést — csak bizván képtelenségnek nevezhetjük jószándokú tanácsadásait?

Ne ámitank magunkat. Ne legyünk közönyösek azon körülmény iránt: hogy hasánkban az emancipáció kérdése még mindig minden inkább, mint népszerű.

Nem szabad felednünk, hogy majdan, ha törvényhozótestünk a teljes egyenjogósítást kimondandja, csak azon magasabb gondolkodásán értelmiséget tolmácsolandja, mely a kicsinyes kérdések és egyéni szük láthatáron feltümelkedni képes akkor, midőn a haza és emberi-ségről van szó. Do éppen nem a tulajdoni többséget, a tömeget.

Képzelem, hogy mily könnyen veti Hordó Szarvas Medve ur oda érte: hogy hisz ez csak a tudatlan tömeg.

Meglehet, hogy igazága van. Do elögre is a tömeget, melyet nem szabad annyira ignorálnunk, hogy teljes fél sem verés által, — akár aotiv, akár passiv irányban — hatalmas érvényesítésére ingerüljön.

Ki merné tagadni, hogy a tömeg bármelyik ezen irányban képes a legszentebb eszmék valósalását megbénítani.

S nem is kell gondolni, hogy ezun tömeg egyedül tudatlan emberek öszsége. Találkozunk ott igen számos, a miveltség és ismeretek magasabb fokán álló egyénekkel is. Kik nem tudatlanságból, hanem tán szerintünk konok meggyőződésből vagy elfoglaltságból, avagy állásdnak minőségénél fogva nem tartja a teljes egyenjogósítást hasznosnak a s tömegre ez irányban érzeteti befolyását.

Meggondolta-e Hordó Szarvas Medve ur, hogy azon különféle nemzetiségek, melyek hasánkban néha oly feltékenyen tekintenek egymásra, egyben egyet fognak érteni, t. i. hogy, mintán az emancipáció kimondását meg nem akadályozhatták, legalább haszonvetelenné tgyék azon zsidóságra néve, mely mindeddig, — mint tudva van — egyik nemzetiséghez se tartozik, egygyel se rokon. Vallása, szokása, életmódja s embertársairól nézete is egészen ellt azon népiségektől, melyek közt él.

Hogy tehát az egyenjogósítás a zsidóságra néve áldosak, legyen, mindenkéltt ezen választalant kell lehetőleg elhárítani, mely öslegra egyelőre D. ur által

njlított közeledés egy igen alkalmas tényező. Mit ha tenni elmulaszt, az emancipációt könnyen illuzoiussá változtat rá néve.

Csatlakozzék a nemzethez határozottan és öszintén — nehogy magát elszigetlje.

En azt hiszem, ezt óhajta D. ur is, mint olyan ember, ki a magyarországi népek gondolkodását ismeri, s tudatával bír azon elszigeteltségnek, melybe a zsidóság egyenjogósítása után is jöhet a ker. népek közt; ha a nyert jogokért viszont egyémely oly szokásnak és nézetének feldőlésével nem járul, melyek őt a nemzethez közeledésben gátolni képesek.

Nem a nyelv az, mely miatt a zsidók a polgári életből kizárattak, s azt D. ur nem is mondá, mint Hordó Szarvas Medve ur állítja: hanem a nyelv az, mely az embereket egymáshoz, s ekként a zsidókat is a nemzethez közelebb hozza, s D. ur a magyar nyelv felvételét mint előleges zálogát a csatlakozni-akadásnak — ajánlja.

Vajjon okzeretlen cselekednek-e a zsidóság, ha tovább is ragaszkodnak oly nyelvhez, melyet még a hazánkbeli németésg is, (melynek pedig ez nemzeti nyelve) nem vonakodik feldőlözni az összeolvadásért?

A legfőbb ok, mely a zsidóságot a keresztényégtől annyira távol tartja, a mondhatni egész ellentétes vallási intézményekben rejlik.

A vallásos nézetek ellentétessége még mindig sokkal nagyobb, és a tárgy sokkal kényesebb, minthogy e tekintetben valamely jelentékenyebb módosításra kilátásunk lehetne hamarjában.

A polgári házasság még mindig sok nehézséget ötközik, a készen lehetünk rá, hogy a törvényhozó testületnek évekre nyalható közdelemre szolgáljat alkalmat.

Itt vagy egyik, vagy mindakét félnek áldozatát kell hoznia vallásos nézeteiből s vajjon hajlandó lesz-e erre egyik vagy másik fél, és mennyiben?

Mily mértékben lesz a zsidóság nyelv, szokások elsajátítása és a keresztény népekhez alkalmazkodás által, képes az ez utóbbiakban ellenök nyilatkozó hangulatot megváltoztatni vagy legalább enyhíteni?

Ezek mind oly kérdések, mikre egyelőre felelnünk nem lehet. Do miknek megoldása nélkül az emancipáció nem lehet teljes sikerül.

Bizonysítványt hozott erre éppen említtett Anglia.

Hogy legújabban mennyire haladtak ez országban a zsidó kérdéssel, nem tudom — s kérem Hordó Szarvas Medve urat, mint ki oly bátran hivatkozik a külföldre, a ki tehát bizonyosan ezen kérdést tanulmányozta is, sziveskedjék rövid vizlátat adni a zsidó kérdésnek Európában. Annyira emlékszem, hogy még nem valami nagyon régen Angliában zsidó nem ülhetett a szörssákon. Pedig Angliában a zsidók száma oly

csekély, miszerint éppen nem félhetnek attól, hogy „Statut in statu” képesessenek. A kereskedelmet sem félhetik, mivel ez leginkább angol lözében van.

S mégis mi volt az akadály? Egyszerien egy eskü-minta, melyre a követeket meg szokták esketni, s melyet a zsidók vallásos érelme nélkül le nem tehettek.

S tán éppen azon Rothschild, kinek nevét szerény észrevételében felhozta, — volt az, ki a City részéről képviselővé választatván, az eskü leletételt megtagadta s a teremből távozni nem akartván, onnan kivezetettet.

Ez — ugy hiszem — nem titok Hordó Szarvas Medve ur előtt sem.

Hisz-e, hogy itt az akadály egyedül az eskümintában létezik? s nem azon ellentétben, mely a keresztény és zsidó vallásnak még mindig bizonyos távolban tartja egymástól?

Hisz-e, hogy nem tudott volna az angol parlament egy ép oly erősen kötelező s azon célnak, melyért a régi készült, ép ugy megfelelő s a zsidó parlamentti tagok által is letehető eskü-mintát foglalmazni, — ha csak egyedül ez volt volna a dolog bibéje?

Vagy tán nem tudta a képviselőház, miért állított Russel amas eskü-minta átdolgozást?

Ugy tettek biz ott is, — mint Bodnó aszonym, hitől ha a bor árát kérték, aszonnal mást másról beszélt.

A mi Hordó Szarvas Medve ur azon állítását illeti, miszerint D. ur figyelmeztetése már csak azért is fölösleges, mert Kanizsán a zsidó 6—6 éves gyermekek 9—10-ed része nem is érti a német nyelvet, — következtetés a családnyelvnek magyarnak kell lennie.

Erre csak azt mondom, hogy a zsidóságotl nem az kívántatik, hogy németül ne értsen. Tessék nekik tanulni annyi nyelvet, a mennyi totszik, s a mennyire kemény keresésében szükségéleend. A miről itt szó van, az a magyarszellem nyilvános és magán életében, nevelési és vallási intézményeiben. Hogy ne tekintessék idegen nemzetnek a hasában, mely egyhez is simulni nem tud; s hazája egységére feltékony nemzet előtt ugy tünk fel, mintha „statut in statu” képzni törekednek.

En még nem tartom azt magyarosodásnak, ha a zsidó megtanulja nyelvünket, mert a szüksege van rá, hogy a néppel, mely közt él, basséli tudjon. Hisz ezt akar mely nemzetbeli kereskedő megterzi e maga hasznáért, a nélkül, hogy est föle áldozatnak vénnök, vagy ezáltal nemzetiségéből kivetkeznök.

Valamint azon kereskedőt, kinek bolli felirata magyarul van, sem tekinthetjük magyarnak, ha családai, vallási és községi életét idegen szellem lengi át.

Különben ha Kanizsa a zsidó gyermekek annyira haladnak a magyar nyelvben, mint Hordó Szarvas Medve ur állítja, est örvendtes tudomásul vehetjük anélkül, hogy a jó remény fejében esse

szobor felállításán egyben tett lépéseit stb. Eaután elnevelte az „Isten ád meg”, és így elcsúszott az átírt haláljáról és bámuló körnézet, ki azobor ómlott, nagy felháromlást és a természet apostolainak és a kivetett kevesek lemezek és fogak ismertetésénél, különösen a németnyasor harakban adott hangversenyeknél kivül, egyéb maradványok nem maradtak. A leleplezés után a kaszinó banquetto-ot adott.

Időjárásunk egész októberben száraz volt, annyira, hogy a guzdek veteményeiket a földmelen egyszerűen komolyan féltették. Ma azonban, úgy látszik, tartós csapadék nézhetünk előre, melynek igen örülünk.

Múlt hó 20-án nyitotta meg Bényei és Lacsó a színházat a „Nagyanya” című művel kezdés közepén; de azóta készünet városunk művész-pártól közönségének, olosított azon aggodalmunk, miszerint színeszink pártolashány miatt távoztunk kénytelenek. Tamási, Sipos és Takács különösen Kiemelendők. Isten velünk.

NYÁRFI.

Zala-somogyi hírek.

△ (Halottak napján.) Nov. 1-én a sírkert imégtelt. Az ember szive elszomorult, látván térdelni a sírhantok fölött a gyászólkó hosszú sorát, kiknek sábet még nem enyhített az idő. Itt az óvegy ferje sirjára borulva sokogott, úgy elpanaszolta neki, hogy miód elhagyott, mintha az a halott ott a föld alatt megballaná a hü nő sírjait; amott néhány árva öntözött könyveivel úgy frissen hányt airt, alig lehetett elvonni őket onnan, meri feljöttben édes anyjukat siratták, s. i. t. A sírok nagy része föl volt ékesítve koszorúkkal s bőven előlva gyertyákkal és lámpákkal, a sűfél körül lassan lassan kéludtak, a szaj, panasz és sóhaj olhaogzott. Végre egyedül maradtak a boltak a roppant némasággal. Az elenyészellen világság fényekedőjek nekik örökön örök.

△ (Dalárdák.) A kanizsai dalárdák számban 1866. nov. 10-én pártoló tagjainak a „Zöld” vendéglő nagy teremében (rúdban) József zenekarnak működése mellett dalszerű rendezett, következő műsorral: 1) Nyitány, a pajkos diákok operetéből Suppétől, előadta, a zenekar. 2) A dalárda jellegű „Szabad dal és vidor sziv, dalnok ehes maradjék”, Pyllemann Ferencztől, és „Dafra”, mindkettőt énekelte a dalárda. 3) „Még a variáció”, vadaskürtör, Eckardtól, előadta a zenekar. 4) „Seld geust”, Pyllemann Ferencztől, énekelte a dalárda. 5) „Cavatine”, Mária Pedille operájából, Verdiltől, előadta a zenekar. 6) „Buza köze”, népdal, énekelte a dalárda. 7) „Poutpourri”, a szép Helena” operetéből, előadja a zenekar. 8) „Borpróba”, bohózas négyesdal, előadta a Est táncoskószor követő.

△ (Csurgói dalárda.) A csurgói dalegyet által f. évi november hó 14-ikén a „Daru” hoszú eszmélet vendéglőben dalszerű rendez. következő műsorral: 1) „Hozz boral”, Ábrányi C. től, „Legenda”, Lőfi Ferencztől, „Magyar népdal”, Duppler Károlytól, „Magyar Ábránd”, Zach Jánosától, „Egy ének próba”, Kunostól, „Kézfete 7 orator”. Nem-egylett tagok 1 ftt belépti díjat fizettek. — A dalszerű táncvizsgálat követé.

△ (Vasúti szerencsétlenség.) Z. Egyszerűségről értesítenek bennünket, hogy egy vasúti szerencsétlenség, a kálvária alkalmával kálvária a waggonban felejtett, a vonat után szakadt, és oly késsel ért a mosdonyhoz, hogy a kerekök által elkapták — gasseltportatót.

△ (Vigyázatlanaságból eredt halál.) A napokban egy helybeli ácsnak neje főzéi alkalmával gyermekét karján tartván, a mint szobájába ment, addig a tűzhely mellé ültette, a tűzön lévő fasák — melyben vis forrt — feldőlött, és az ártatlan gyermek 24 órai kínos szenvedés után a borzasztó elemnek áldozta le. — Iméit egy intő példa, mely számos vigyázatlan szülőnek figyelmebe ajánlandó.

△ (Heti vásár.) Heti vásárjaink oly élénknek, hogy piacunkon a sok kecskét mosdatni sem lehet, és vetélkednek az utób lefolyt silány országos vásárokkal; különösen káposzta kifogyhatlan mennyiségben botlik piacunkra.

△ (Rajbók ellopása.) A tavokonyi inkei eszérvénységnek hírhedt Márkus hírs rablói társaival együtt elfogott, és a hatóság kezebe szolgáltatni, különösen kiemelendők, hogy ezen darab csandérvénység az éven már második ízben került kézzre. Ily jó madarakat, mi csakúgy egyes és vités eljárásának tulajdonítják, mert a lőpor a rablók részéről legközelebb sem kiméltetett. — Moltán megérdemelt a dícsőretet.

△ (Uj omni bus.) Végre valahára szereznek lehetőséget, hogy Nagykanizsán az ottani indóházig és vissza az utasok új amerikai omnibuson is újrakerül

szállítottak; de csak addig, míg a szép idő enged, mert a monstrumot alig fogja a két ló a feneketlen sárban elcsúszni; mindenesetre jó esik a szép időben is 15 krért az indóházig kocsihozni, bolot drága, szarvas vendéglőstünk, ácsára az út minden tekintetben feltűnő koronai concurrenciának, ki eddig is vendéglőt fele árért szállította, nemcsak a roppant árból nem szállt, hanem néha oly egyénekkel, kik elfelejtnek kúpcos gyantát alkudni, ugyan borsos árt is kúvetelt. A többzárú panaszok végezté figyelmeztetjük a közönséget, hogy minden további kellőmellenség kikortáse tekintetéből, a „Szarvas” vendéglőssel előre alkudjan.

△ (Olcsó zongora.) Egy kijáratot csinós és jó zongora olcsó árért kapható, minden közlelőbb a lapok kiadó-hivatásában.

Kaposvár.

— Mult napokban Nemeskér, a finanszok ügytelensége következtében, roppant szerencsétlenség történt; ugyanis 10th József nemeskéri kovácsmester szőlőjéből jöve, a falu végén egy finanszörjáratnál találkozik, kik dohány csempézté lestek; midőn közlelőbe jő a szerencsétlen kovács, réz kiáltanak, hogy aljon meg, az azt véve, hogy tan rablók, a lovak közé vág s elakar éssni, erre a finanszok egyike utánna löv s egész fél arcát ellövi, minek következtében a kovács rögtön meghalt. Mikorra a falu népség a lövés, s a holt családja lármájára össeszedül, a finanszok szépen odébb álltak. Az illető gyilkos az újrat-vetés a kaposi börtönben várják méltó büntetésüket. Itjéle el őket nemeskér a törvényesek, de a követségem is.

— October 30-án tartá Fischer Lipót helybeli eszletűs Pécsmegyei aldozár primiciáját számos burgó hívek jelenlétében, kik az újonnan felzenelt pap áldását elnyerendők, tolongva álltek az oltár elől nemeskér delélt, de még delután. Adja az ég, hogy az áldás fogantatos legyen.

— October 30-án a főispán 6 méltósága elnöklete alatt nagyszertű gyűlés tartott az inségügyben.

— Méltó dícsőretet érdemel Nöthig Károly pékmester szép és isletes szövelői a egyebb sülteményeiért, ugyis rég nem ettünk már egyebet, mint gombócot asemlye helyett drága pénzünkért. Csak arra figyelmeztetjük, hogy maradjon mindig jó pék a közönség örömmel harapand kifőbe.

— A mult számban említett társas-estélye részvét hiánya miatt már bukófélben vannak, amár hír szerint az elá most azonban lenne megtartandó. Kivánatos volna, hogy a játékosy ocellal egybekötött mulatósok estélyek több pártoláiban részesüljenek.

— El nem mulasztandó megemlíteni ama roppant hanyagságot, melyet az utca-világítás, illetőleg nemvilágítás körül napokint tapasztalunk; midőn az ügyi kérső lámpái alig piolög, úgy mint egy féljeli méces, a másik egészen elalszik, s a járóknak, ha nem akarnak lépten-nyomon orra bakni, bizonyára kézi lámpát kell szobájban hordani, ha ügyük éjjel-vészkéi valakívá.

— Már említett egyben a számos koldulók általi zaklatásokat, de az már oly fokra hágtott, hogy egyik koldus a mástknak adja kezébe az ajtó-kilincset, szemtelen tolokódások által vérig kínoskát a szegény lakoztat. Biston bizsuk erőlyen hatóságunktól, hogy az ügyben a kellő lépéseket megtessék.

— Don Haldgo ígérteit bírjuk, hogy utasáról kalandokat fog közlenni.

Fővárosi és vidéki hírek.

— Felhívás Magyarországi bortermelőihez. Több bortermelő arra szólítottán fel az orsz. magy. gazd. Egyesület, hogy szőlőművelési szakosztályának közbenjárása által hazai szőlőművelőket egy országos értekezlet megtartására hívna fel, azonnal van szerencsém Magyarországi t. cz. bortermelőit hazafüli tisztelőit értesíteni, hogy ezen értekezlet f. évi nov. 23-án d. e. 9 órákor fog megkezdetni a Kőztelen, (ül. lőit ut. 12. sz.) Pest, oct. 16. 1866. Az orsz. magy. gazd. Egyesület elnöksége megbízásából: Morócza István, egyesületi titkár.

— Horvát bor. Zágárból közlelőbb 30 tiszénál akós hordó bort küldtek Londonba, a padig oly jó eredményre, hogy azonnai újabb küldeményhez foghatók. — Horvátországban e nevezetesen, Kőrösme gyének kitűnő vörös borai vannak, s egy bortervekedésnek szép jövője legyen, s csak ártolemes pinczeselésre és as-álatban szelidítésre van szükség.

— Szarvaság. Orósházi irják nov. 3-rol: Oly szarvaság és mologság van nálunk, hogy csaknem kánikulának is beillenek. Nagyon aggdának a gazdák, hogy régen nem volt a vidéken eső; a vasteménység földet eszantán igen bajos. Sok magot

elvetettünk, de földcsinkek még hiro esines-vetés kikélesnek.

— A magyar országyűlésnek f. hó 19-án kezdődött újabb ülésének a felolvasás tagjaihoz is asztalkáltak már — a hasz elnöke kir. tárnokmester b. Sennyey Pál 3 exója által — az illető meghívások.

— A Pesten levő képrablók f. hó 4-én a Frohner szállóban lakomást tartottak; melylyel Szentiványi Károly, a képviselőház elnökönek novenapját ülték meg.

— Gorove István országgyűlési képviselő nyilatkozik, hogy a sajjali molnárnot nem ő, mint egy tudósító írta, hanem Gorove János menté ki a Tisza hajjalból.

— Császár Ö Felsőge csehországi környében nov. 4-én Józsephatidból Königrátsba érkezett, az indóhástól azonnal a nagy eszta színhelyre, a chlami magaslata hatjátot, s onnan Probuson és Kukulén át tért vissza a könegrázi várba. A háboruban károkat szenvedett járásoknak több ezer forintot adományozott; ezek közt a könegrázi hírek 7000-ot.

— Földrengés. Tisza-Dobon, Szabolcs-megyében, oct. 24-rol 25-re éjfélok földrengés volt érezhető, melyet mennydörgéshez hasonló tompa sugás előzött meg. Kárt nem okozott, csakhogy a rázkódás sok békés állót feléressztett. Egynehány tányér a aszról, s egy pár hó a káposztás hordórol leestek.

— Sopronban a városnak légerszvilágításnál leendő ellátására kőbelbeli városi társulat vállalkozott. Mindenesre ürvendetés jel, ha a városok intézeteiket saját erejükből kiállítani elég móddal a vállalkozási teletéssel bírnak.

— Vásári sajon gáe. Debreczenben mult szerdán reggel a tsibvásárban nagy néptelenség vonta magára a figyelmet. E körülmények a egy magyar dohányt áruol ember volt, kitől 7 finansz a tiltott árucikket le akarta foglalni. Erre a nép mint a felháborított méhráj szadul ószze, különösen az asszony- és gyermek-sereg. A mindig növekedő néparádától csaknem csodort finanszok eszélyesbnek tarták, gyors lépésben visszavonulva, s katonai őrlakból segélyt kért, mire a zavar színhelyén azonnal fél-század katonaság, felöltözött aszronnyal jelent meg; azonban akorra a dohány-áru — felhasználván a kedveső szölet — már keréket oldott.

— A „Szegedi Híradó”-ban olvaszuk: An inségügyben tartott tanácskozásnyak még is lett eredménye. — Nem mondhatjuk ezt ugyan kielőgítőnek, a monnyiben a gardálkodók részére utalványozott 15,000 ft a valódi eszükségnek távolról sem felel meg; de másrészt bízunk örömmelre az szőlő az ügyben jelentősen egy olyan felsőbbi intézkedést is, mely mig egyelőre munkát nyujt as inszégnek leginkább kitartó dolgozó népszátlálynak a ennek nyomásztó során emyit, másfelől egy hasznos mű létrehozását eszöszöle. Ugyanis, a mint jó forrásból halljuk, a vödörházi tiszai átmelési terve felsőbb helyen jóváhagyott, s a mű kivételére 40,000 ft lett utalványozva. Most már tehát nincsen egyéb bátra, minthogy ezen eszöszölet az ügygyelgő intézkedés ne maradjon sok-kig a papíron, hanem a kenyéradó munka fogantatosítása mielőbb megkezdessék; mert proximus ardet ualegon, a 63-diki éhsínség megtámósodott alakban kapunk előt áll, mint est aszomorú előjelek kétségtelenül bizonyítják.

— A jövő évi újoncosztást illetőleg a hatóságok azon utasítást vették a helytartósnács részéről, hogy az arra vonatkozó elő-munkálatokat azonnal vegyék foganatba. Újoncosztás alá szölitendők az 1846, 45, 44, 43 és 42-ben szölitendők ifjak.

— A nemzeti eszínházban f. hó adták először Snigligeti „Próbák” című vigjátékát. A lapok nem sok dícsőrettel nyilatkoznak róla.

— Kolozsvárott néhány év előtt nagy feltűnést tett egy búvárdí eset. A vadlót Szabó Gergely nevű egyén volt, s a róa súlyosodó vád az, hogy állítólagosan megölté kedvesét a egy zsákba kötve s Szamosba dobta. A végtárgyalás eredménye az lón, hogy a terhén és öszesvágó gyana-okok alapján Szabó Gergelyt 10 évi fogásra ítélték. A védő ügyvéd felelőbb az ügyet, melynek következtében újabb vizsgálatokat rendeltek el, s ezek, mint látszik, a vadlót előnyére dőltek el, mert legközelebből Szabó Gergelyt szabadlára helyesztették. E dolog nagy meglepetést okozott.

— Kalocsán e napokban rablás történt. Három rabló tört be a város végén, a kalvária szomszédságában lakó úrv. Tömlénynéz asszony lakására s onnan 50 db. ca. arany, egy 100 forintos bankjegyet s egyéb értékes dolgokat raboltak el. A rablók az öszescedő díkt az öszescedőkre lötek s ezután Dana-Patj felé tntek el.

— Sihar az Gyula urtól nagy albanalakban részletes tanulmány jelent meg a közsoktásról, ezen cím alatt: „Hogy ve-

szöleték-járára a hazai közsoktásnyak tisztítják?” A benne foglalt statisztikai adatok öszesgyűjtésével a aszról mindenesre jó eszölgálatot tett.

— A Csokonai-szobor ügyét illetőleg a „V. U.”-nak azt írják Debreczenből, hogy az emléker-fővárosi bizottságnyak fogadta az Iszó Miklós által készített szobor mintát, sőt e művéssé munkáját a szobor nagy mintájának készítőivel is megöltta, s Iszó a jövő év tavaszán elkészíti a munkát. A nyolca láb magas szobor bronzból lesz öntve. Az eddig a szoborra gyűlt adományok egyben még épen nem eléggendők arra, hogy Csokonainak méltó szobort leheszen emelni, de biston hiszik, hogy Debreczen polgárai, kik előtt méltó példa áll, az emlékeri megalapítására 14,000 ftot adott Csanak József s Szabó Lajos urakban, városnak halhatlan eszöltöttek emlékosztóra, tehetőségük eszint a legnagyobb készséggel fognak adakozni.

Bécsi és külföldi hírek.

— Tegethoff altengernagy f. hó 14-én kezdte meg amerikai utasátát Fox ur társaságában.

— A Mexicóból legutóbb Bécsbe érkezett postával 30,000 franknyi káldemény is érkezett, melyet az asztriai szabad tisztjei küldöttek mint megtakarított öszesget itteni katonáikhoz. Számos megrendelés is történt, asztriai iparosok a kerekedőknél, s mind-ebből koránsem lehet az követeztetni, hogy a császár közelebb elintáskék. Az asztriai szabad csapat öszesbuzódott, s a legújabb rendelkezések folytán Miksa császár közelebbesen, s bár az a legutóbbi időben súlyos vesztéseket szenvedett, mégis a legjobb eszölettel van áttátra, a megekedőtt, hogy a császár még a legújabb helyesbese sem hagyja el, a örömet, bánatot biven megoztí vele. Az eszázésgéi állapot kitűsöd.

— Azon kényvency száma, melyek Prágában Ö Feltegehez benyujtattak, oly roppant nagy, hogy a napokban egy egész társaséknyí kérvény szöllítettott Bécsbe.

TÁRCZA.

Az anya sirja.

Egy sir van a temetőben,
Mely kopárabb a többinél,
Melyen elvihar a virág,
Melyen elcsúsz a növény.

Ki az a sir? talán szarvos
Aludt a szarvos Álmait?
S a szenvedőknek által
Hervaszták el virágait?

Nem ő! nem szarvos sirja ez,
Egy anyát fűt a sírbanom!
S nem Átok, hanem két árva
Keszere néhcélú a sírbanom.

Két árva jár naponta át,
Két árva könyörög szemekből,
S az árvaik könyörögi
Hervad a sírvirág el.

A renegát.)

Stambul őai kikötőjében török galya kőszöledék. Zászlója a hajnal kedves szözetben lengedevő, méltóságtelesen lobogtatás fűt a magasban az oszmán felhólat. Látni lehetett, mint tűnédesnek távolról Anatólia magy hegyei, melyek havas ormai arany-szószasztint játszottak. Balról Europa szácsa földje azéles öblölle vájva terült el nagy hajókkal megrakva; és a tenger kőkes lakarója fölött félkörben emelkedő kőzetli világi városának királyneje Konasztinopól, arany golyókkal ékesített sugár minaretjeivel, márvány mecesteivel és fehér galambokkal népesített cyprus ordoivel.

A könyvű bákra sebesen repült a kedves szözetben, a török katonák, kiket hozott, komolyan ülték a földölsten nagy borostyánny csibakjokból szára, míg a görög nyitvók egykedvűen s vidáman, miként Athéne virágoz napjában dalolták hangora kőzetli mellett régi balladákát.

Csak két halvány és mállabas nőmeti egyenruhás ifju nem házást az általános örömben résztvenni. Hasztalan pompámtól elbűlték a Csaszárok hajdani királyi város; hasztalan bosta feljött Thracia leve szözetli a rózsák illatát; árpekletlenül s kődesen szözetli le szözetelt, lelték máhol volt.

Úgy látszik, önk-ninoscsok elragadta Stambul bűszök tekintete által, s szözetli ifju jancsártist, kiknek dohány már vőgték kifogyott, s utolsó adag opiumra szözetli kőszöszösznyí kezdett válni a felgyötöltsé alatt állókkál.

*) Talán valahán két keresztény.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

széplrodalom, kereskedelem, ipar, gazdaság, tudomány és művészet köréből.

<p>Megjelen: Mindem hó 1-én, 10-én, és 20-án egyen íven. Szerkesztői iroda és kiadó hivatal: VAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésben.</p>	<p>Előfizetési feltételek: Helyben házasor hordással és vidékre postán küldve: Egész évre: 5 ft. — kr. Fél évre: 3 — — Érmegekre: 1 — 50.</p>	<p>Hirdetések: A hat hónapban petitszerűt 1-szer 7 kr. 2-szer 8 és minden további beiktatásért 5 kr. Délvezet minden egyes beiktatásért 30 kr. A "Nyitit teret" egy petis sor beiktatási díja 10 kr.</p>	<p>Előfizetési pénzek és hirdetések. Ugy szintén a lap szellemi tartalmát illető kérdések és közlemények, valamint vidéki levelek, bérmestere a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.</p>
--	--	---	--

Nagyobb vagy kisebb fajta teheneket hasznosabb-e tartani?

Hogy nagyobb vagy kisebb fajta marhát gazdaságosabb-e tartani, hogy a takarmányt jobban értékesíthessük, és mindenestre oly kérdés, mely minden gondolkodó gazda előtt nagy fontossággal bír. — Sok gazda azon véleményben áll, hogy a nagyobb fajta teheneket gazdaságosabban, a mennyiben a takarmányt jobban értékesítik, mint a nagyobb, jobban táplálkoznak a aránylag több tejet adnak; sőt némelyek még azt is állították, hogy két kis tehén ugyanolyan mennyiségű takarmányt, mennyi egy hasonló súlyú nagy tehénnek szükséges, jobban értékesít, mivel két élő állat többet képes tenni, mint egy. Szakavatottabb egyének ellenben, mint a milyen Thur és Dumbale voltak, hasonlójaitól tekintetben mindig a nagyobb állatoknak adták az elsőbbséget.

Ujabb időben, mióta a tudományos kutatások példaképzés folyamáról mind inkább nagyobb fevilágosítást nyújtanak, s kimutatták, hogy egy a test fejlődése, mint a tej mennyisége egyedül a termelő takarmánytól (Productionsfutter) függ, azóta világosan látható, hogy kisebb tehének, ha aránylag több tejet is adnak, az attól van, mert ezek gyakrabban részesülhetnek annyi takarmánnyal, hogy jól lakhasanak, mint a nagy tehének, melyeknek adagját rendszeren igen szűkre mérik a esztől sőt marad a felveti takarmányból valami a termelésre, holott a takarmánytermő vidékeken vagy gazdaságokban az előny mindenütt a nagyobb állatok mellett nyilvánul.

Ezen kérdés bővebb tanulmányozása főképp a német gazdáknál nagy érdeklődést keltett, és többen közülük kísérletekre bocsátkoztak magukat. — Ezek közül Weckerlin volt az első, ki a hohenneimi királyi birtokon két csoport egymáshoz hasonló fajú teheneket választott, melyek egy a korra és egészségre, mint testkínézetére, tejeletére és az állási időre, a mennyire csak lehetséges volt, hasonlítottak egymáshoz, úgy hogy a feltűnő különbség csupán a testmagyságban volt észrevehető. A nagyobb fajta csoportban volt 4 hasas fejű tehén és 2 fiatal úszó, a kisebb csoportban ugyanannyi. A takarmányozás lehető gazdagon történt azaz a tejet élő súlyának 1/3-ad részét vétették alapul, s akkor intéztették, hogy minden isék, a mi etetés után fennmaradt, éppen oly pontosan visszaméretet, mint a takarmány-adagok, melyeket a marhák előbe adtak. A téli takarmány, azaz a szalma, szesoka és repából; a nyári luczerna, veseleőher és zöldbukkányból állott.

Ezen kísérlet eredménye az lett, hogy teljes jóllakásig való takarmányozás mellett a nagyobb fajta tehének a tejelet, azaz a tejet pedig növe és hús tekintetében a kisebb fajta marhával jó-

val szélszerűbbnek mutatkoztak, úgy hogy az eredményt mintegy a következő számokkal lehet kifejezni:

Közönségesen felvett számítás szerint ha veszünk, hogy egy font termelő takarmány egy font tejet ad, akkor 4 drb tehén a nagyobb fajtából 1226 font tejjel adott kevesebbet, mintsem a felvetett termelő takarmány után várni lehetett; a kisebb fajta tehének ellenben ugyanazon idő alatt 2388 font tejjel adtak kevesebbet, e szerint 2388 font termelő takarmányt nem értékesítettek. A növedékmárhák közül a két nagyobb fajtából való gyarapodott 346 fonttal, vagyis ha 1 font hús termelésére 10 font termelő takarmányt számolunk, értékesítettek összesen 3460 font szénáértékkel.

A két kisebb fajta növedékmárha ellenben csak 60 fonttal gyarapodott, vagyis 630 font szénáértékű takarmányt értékesített, s így nagyobb fajta szarvasmárhák 2830 font szénáértékkel maradtak a kisebbek felett előnyben; — vagyis a hat darab nagy fajta szarvasmárha, ha a tej értékesítését is hozzávesszük 1262 + 2830 = 4092 font takarmány értékesítésével, s így darabonként és évenként 7 mázsa szénáértékkel voltak előnyben a kisebb felett.

Egy másik kísérletből, mely a kis fajta Ayrshire és a nagy hollandi tehénekkel történt, — kitűnt, hogy míg a 800 fontos ayrshiri tehének teljes jóllakásra minden 100 font élő súly után 3 1/2 font szénáértékűt szükségesek, addig a 10 mázsa hollandi marhának csak 2 1/2 font kellett minden 100 font élő súly után. Ezen kísérletből tehát kitűnik, hogy ha a hollandi tehéneknél a felkészített takarmányból az élő súly 1/3 rész szénáértékűt veszünk fel, akkor a kisebb fajta Ayrshire tehéneknél 1/3-részt kell számítani életfenntartó takarmánnyal.

A kérdésben lévő tárgy még bővebb fevilágosítása végett a többek közül még egy kísérlet hozok föl, melyet egyik tekintélyes német gazda 4 db hollandi tehénnel tett; ezen tehének közül kettő a nehezebb fajhoz tartozott a együtt 2112 font súlynak voltak, a másik kettő pedig 1537 fontot nyomott; a kísérlet 16 napig tartott; a takarmány tisztán zöld luczernából állott, melyből teljes jóllakásig ehettek, de azért a takarmány felvetés előtt éppen úgy mint a hátramaradt isék, pontosan megmértet. Az eredményt következő volt:

1. A nagy tehén megéve 16 nap alatt 4921 font luczernát, adott 272 quart tejet; vagyis 100 font takarmány után 5. quartot, és szükségesét 100 font élő súly után 14. font luczernát;

2. A kisebb tehén felkészített 3859 font luczernát, adott 192 quart tejet, e szerint 100 font takarmány után 4. quartot, 100 font élő súlyra pedig 16 font luczernát szükségesét, niből az a tanúság:

a) hogy egy nagyobb tehén testu-

lyához aránylag kevesebb takarmányt emészt, mint a kisebb,

b) hogy a nagyobb tehén, ha jóllakásig etetik, a takarmányt szembetűnőleg jobban értékesíti, e szerint

c) a nagyobb fajta a kisebb felett elsőbbséget érdemel.

Epen az tűnt ki a jóllakással tett kísérletekből is, azaz hogy itt is legtöbb esetben a nagyobb fajta szarvasmárhák bizonyultak előnyösebbnek.

Az eddigiekből tehát láthatni, hogy a nagyobb fajta szarvasmárha hasznosabb mint a kisebb, de csakis azon esetben, ha a gazdaság elegendő takarmánnyal rendelkezhetik, és mindig teljes jóllakásig éltetheti állatait, mert ha a jószág alig kajja meg az életfenntartó takarmányt, vagy kedvezőbb esetben egy kevés, de korántsem elégséges termelő takarmányt is, akkor egy nagy állatot teljes hasznót várni nem lehet, és szélszerűbb így esetben ugyanannyi számban, de kisebb fajta marhát tartani, mert ezek legalább nagyságukhoz mérve teljes hasznót adhatnak.

(F. G.) K. S.

Levelezések.

Somogyarüll levelek.

X.

T. szerkesztő ur! Bocsásson meg t. szerkesztő ur, hogy jelen levélom elején mindjárt bátorságot veszek magamnak, hogy tek. Tersánczy József járási orvos urnak a "Zala-somogyi Közlöny" 29-ik számában közzölt nyitit leveleire én és komám nyitit köszönetet mondunk.

A tekintetes orvos urban igen meglátzik, hogy ügyes orvos, jó emberbarát, nemcsak gondos atya lehet, s hogy az is, mutatja előszem jóindulata én és komám irányában. En hiszen annyira-mennyire csak átugrottam a cholerát, de beszeg a komám ugyanannyira beane volt, hogy csaknem bokhálótt mondtott a világnak. A csitrom-füvet használva az utasítás szerint, talpra állított a komámot, noha még most is nagyon pápista szine van szegénynek. Megülős okosta bányszékelését, a széta annyira fél a meghűléstől, hogy a meleg dori mellett is bundában szava a kukoricát. Midőn tehát a tekintetes orvos urnak szives előszéken készségeért méltó köszönetét küldi a komám, egyúttal én is azt kívánom eson neves emberbarátunk, hogy a magyarok itere őt még igen sokáig éltesse a nemzeti iradalom emelése és felvirágzására; a haza, küzdelme a szenvedés emberlértékének segítésére, kedves drága övével egyetemben, a haza felvirulni méltóbb szegény haza!

Na édes szerkesztő ur! nekem is volt ezenesem átolvasni a "Somogyi napárt" a valóban igen meglepett annak, mondhatom gyönyörű, tartalmas. Alánlom mind az ifjuság, mind a tisztakébb fevilágításnak a minden erkölcsös haladónak, hogy tartson egy példányt házában, mert abban igen szép, szívet, tuderkölcsöt nemestől mondhatunk annak, tuderkölcsöm nyomatásban még ilyféle kifejezések nem olvastam; azonban hogy mi baja van a napárt szerkesztőjének a megelégszést "Zala-somogyi napárt"-ral, nem tudom, annyival inkább nem érthetem, hogy oly nevelt úri ember, mint Robos ur, miért-nevezt csúfnéven a "Zala-Somogyi" munkatársait? Hisz a praedicatorum még nem épen rozshangzásaunk: mori pártornáca, potresselom sat.

*) Denge dje az 4 g! B. serk.

olyas valami szükségese növények, melyek, — úgy hiszem — Robos ur is használt valamikor; azonban hogy most az 8 földjében nem teremnek, a hogy a növeztet ur nem bővelkedik, tán s kertész ne okai?

Uraim! legyünk máltányosak, a piruljunk önmagunk előtt, hogy egy szomorúsdos megye, melynek szellemi élete követésre méltó, nem fér meg, mint jó szomorúsdos egymás mellett. *) Ha a "Somogy" anyagilag állapotaiban gazdagabb (?) testvérjaim, miért kívánja — miét Kain, ennek boldog életét örömet kellene kifejezni a felett, hogy a korintó szárvál és is halad, s élni kíván! — Van Kanizsa egy igen becsteltes iraslatja, ha jól emlékszem, Blau urnak hívják. Ezen urnak pecsét-gyűrűjének bevéve ez áll: "Loben, und Leben lassen!"

Vagy azt hiszi tán valaki, hogy a méltatlan sértetős nem tesz, okos vízszahadót? Mondon, bár ilyesmit tenni, kívált akkor, midőn a nép is lapokból, könyvekből kíván epülni, s épen ott olvassa a gyűlöletgyűjtesorait, s látja elhitve a rágalom magját! **)

A "Zala-Somogyi Közlöny" sohasem rágalmazta, legalább munkatársai a "Somogy" nek nem csizmogate holmi "Spárga letők, Bőrök Janosi, Pipitér Fori sat. címekkel, miért tehát ez épen ellenkezőleg? Iamostem én már sok nagy embert, ki a léta felől fókáról egyszerre nyugot esett; férjük meg tehát egymás mellett téspen, legyünk tevére, még pedig edes testvérek mindenképpen, s ha egyikük szerencsésőbb, nem hogy irigylük, sőt állítsunk megosztani azt vele; külsőben az idő és körülmények majd úgyis megajánlanak bennünket.

Össze választott az idő. Hullnak a fák levelei, hideg csapok szelők fújnak, de félő azonban azért derűl a nap. Velejétök mindentől szőpme kikelték, ismét gyönyörű reményeylet raktuk el a reményeylet, bár az isten óvna meg bennünket újabb csapástól!

A napokban voltam Siofokon, a örömmel értesültem, hogy a mesteri lakot megepitik. Na hia ideje is már, tanácsotem; hogy a muzeumba küldhetnének belőle valamely ereklyedarabot, például az egyik ablakdeszkát, melyen még talán II. Endre király nésett ki a Balatonra. Siofokon is őzi az nben van minden, még a Bártiny barátság is keozrdon néz a hosszú tél elé, ha csak az nem vigasztalja, hogy egy pár táncostályos nos neki valók a könyháza. A gabakkereskedés is csökkenik itt, mert kevés a szállítmány. A kereskedők is olyan arcokat vágnak egymásra, mintha karót nyeltek volna ol. Péni! péni!

A becsületességben megészült 72 éves úrg a 52 éves magyar asztalos id. Hetényi József-körökben a legnagyobb-allegyatottságban méltólközölnék, nincs szaki, a ki szam úrg apostolán nyelvének csak némileg is könnyűsten. Valóban ottelük a lélek da való kérésűdséggel, ha elgondoljuk, hogy egy ily egytén a becsületes apa, ki 7 gyermekét biavatón a szineszetre képezte, ki a nemestem annyi élvoteset órákat szerzett, most öszörűt úrg napjában keserő nélkülözések között a koldusokra támaszkodhatik! Oh! hogy ily tehetetlen úrgekről gondolkodni még nincs a pénzért nagyjaink emlékezése! ... Vagy az ifju erben csak gyönyörködni lehet, s ha már a szavaknak kimeríték, megörökli a testét, akkor az még az emlékeztetnek sem él!

De most már mennem kell, hisz feleségem, hogy toljam le a malomban sat az egy mércés kukoricát, szeresem egy kis jó rétet adni a komám asztalynak; mert egy kis ha nyitit tette, ki a kereszténynek Faltt nevet nyert.

*) Nagy haj-biz az, hogy még jelen napokban is oly sokat száll meg a becsületes gazdag asztalos, mintha pártviszolyból szűzödnék a magyar jaltog.

**) Mely kaputó Koss utda be-bajtá megérte!

volt megerősítő a lakodalmi asszól, a míg a vidágok senező mellett státtok elfogva-
tani a mindenföldi kiborodó lakodalmi státtok
és veres bört, addig nyolcz halottat vitték
el mellétük és temették el hátuk mögött.
Este 7 órakor aztán faklyáikkal, zenevel,
pásmákra kötött kendőkkel, lobogtatva kive-
te a tömörkedő nép az új párt a városba, erő-
sen kiáltova, hogy az isten vigye el Pápa
városát a cholera! mire a gyermekek tor-
tuk szakadtából eljénestek. Nem halatlan a
KIX-ik század második felében az ilyen vak-
hit, — kiált föl a tudósok — és épen a zsi-
dóknál, a kik között annyi olvasott ember
van, a kiknek vallása oly szigorúan tilt
minden bálványozást és varázslati babona-
ságot!

— Jutalmak selyemtenyőnyesté-
nek. Egy bécsi lap írja: „Miként törté-
telt, nem tudjuk, de tény az, hogy a Ma-
gyarországban selyemhernyó-tenyésztésre,
eperfajteleire, gubóttermelésre kitűzött ju-
talmak több éven át nem osztáltak ki. Csú-
pán most hosszas sürgetésre kapták ki az
illalók jutalmait, és a nyári péna vidéken
oly örömet okoz, miszerint a jövőben a leg-
nagyobb szorgalommal és gondossággal fog
művelteni a gazdaság e mellékága.

— Rettenetes vadászati szeren-
cséleneségről értekel a „Pr. Zig“ Kunderől
Pozsonyban: Gr. T... y ott múlt hé-
ten nagy hajtvadászatot rendezett, melyben
a szinétér meghívott Paley István is részt
vett. P. épen lehelyen állt, midőn egyik a
vadászárság urai közül feléje kiáltott,
hogy lőportartója meggyújt a tartama kiáll.
P. erre lőportartóját rendbe akarta hozni,
azonban keményen ültöt fölfelé nem
terv fére. A kacsahozni szerencsétlen sür-
lódás folytán elsült a fegyver, P. t fölfelé ter-
rité, a még két más vadászattal felvált
megbecsített, hogy gyorsan a kacsáiba
kelle őket vinni. P., kinek a lovás arcán
vágódott keresztül, néhány percz múlva ki-
adta lelkét.

— A párisi kiállítás ügyében alakult
magyar országos bizottság oct. 27-én d. e.
Korizmic ur elnöklete és Votica urnak, az
austriai ur. kiállítás. kisp. bizottságnyal
a VI. osztály rendelkezéssel megbízott kül-
döttek jelenlétében tartá ülését a Körtel-
ken. Kiállítási biztos Magyarországra nézve
csak kettő lévén engedélyezve, az ország bi-
zottságnyal egy föllátban utolag önkéntes
fejlesztés ki a korábban kettő 4 birt. a magya-
rországra iránt; azon esetben azonban, ha es
teljesseggel nem volna elérhető, legalább
3-nak önkéntes engedélyeztetését fogja ker-
ni; egy a gazdasági, egy az ipari és egyéb a
művészeti tárgyakra nézve. A kiállításra
aszant tárgyaknak Pestre a közlekedés legkő-
csébb útján (azaz 10-re mulhatatlan) be-
kell küldötnök. A tömeges bejelentések
folytán elkezdődött a rendezés az albi-
sítottaknyal fogják végrehajtani a bíráló
alkalmával. A gazdasági gépek próbája,
a bor és liszte nézve ledrészelt utasítók
egész terjedelmükben fognak a közönség
tudomására juttatni. A bíralmi bizottságnyal
gondoskodni fog, hogy a kiállítandó tár-
gyak számára Párisban egyenlő szökények
készíttessenek, melyekért a kiállítók ös-
kény díjt fizetnek; s kik-azonban ezt nem
akarják igénybe venni, aszánt a legelőbb
idő alatt kell, hogy értesültek az országos
bizottságnal; de es esetben a külföldön és
a kereskedelmi kamaráknál kitéve lévő szök-
ény-mintákban szükség a saját költség-
re készíttendőket alkalmanni. Egyes kiállít-
ók megbízottak által is képviselhetők
magukat; s egy ilyen képviselő több kiál-
lító által is meg lesz bízható. A párisi eszé-
tandós tagjait és jury-tagokat, valamint
az országos biztosokat is, egy legközelebbi
ülésében fogja az ország bizottságnyal névsze-
rint javaslatba hozni.

Bécsi és külföldi hírek.

— A drágán megvásárolt béko
idején az európai hatalmasságok közt létre-
jövendő szövetségekről beszélnek. Majd az
ország szövetségeit a poroszokkal, majd
Austriának Francia- és Olaszországnal kö-
tendő szövetségekről szólnak, míg utjában
azt írják, hogy Ausztria Francia- és Po-
roszországnal fog szövetséget is, orsz. ellen.
E szövetség legelső teendője leend Lengyel-
ország visszacsatolása, melyet az ország el-
nyelni kíván. Lengyel királylyal Miksa,
jelenlegi meztelen ösaszár van kizemelve.
Tavaszkor — írja egy lap — midőn már a
francia gyalogság új fegyverekkel lesz el-
látva, Poroszország reorganizálva a Ausztria
kellőleg megerősítve leend, oly dolgokat
fogunk megélni, melyek azt bizonyítandják,
hogy a szövetségek korszakában vagyunk,
melyek egyedül erővel dolgoznak Európa
újraalakítására.

— Kossuth — mint az „Allg. Zig“ írja
— Bolognába érkezvén, mint a magyar emi-
gratio feje, előterjesztette a magyar legió
felszámolására vonatkozó határozatokat. A

teljes felszámolás jövő febr. vagy március
havában lesz bevégezve. Az olasz kormány
a legionisták szolgálatát töle toltethetik
igyekezik megintalmazni — erre nézve há-
rom osztályt állít föl: az 1860 óta szolgáló,
és az 1862-ik reorganizáció óta szolgáló,
és a legközelebbi háborúban utjában
szolgálatba lépött legionistákat. Es utóbbiak
feléül szándok kapnak és Olaszország mag-
yegéri, hogy töle toltethetik később az
egyének büntetésmentesen leendő visszajö-
utésében. Az egyes határozatok közzététele
után elbucsuott Kossuth a legióktól, melyek
valóban utójára léptek ki lobogó zászló-
lőkkel.

— (Az új francia légfegyver-
ről) a „Patrie“ a következőket közli. A
légfegyver nem egészen oly nagy, mint az,
mely a francia hadseregnek jelenleg hasz-
nálatban van. Összesen nem nyom három
kilogrammot. Szurova hosszabb, mint
minő az eddigi légfegyvereké volt. Csővé,
melynek caliberje 1 millimetry, négy ro-
vaték van. E légfegyverrel négy perca alatt
50 lövést lehet tenni. Csatorában egy perc-
ben tízszer lehetni vele. Katonák, kik cze-
loznak, egy perca alatt 7—8 lövést tehet-
nek. Es eredmények túlhaladják azokat,
melyeket a porosz légfegyverrel elértek.

— Poroszország tengeri ereje
nagyot gyarapodott a bekelezések által; je-
lenleg 4354 hajója van 505,590 tonna képes-
sággal.

— Veronából írják nov. 6. Es osztrák
hadiszerekr átadása csak most kezdődött.
Három löporraktár, golyókemencék és ropp-
ant tömeg-füzérégi anyagok képezik a hadi-
szereket. Veronát az osztrákok Olaszország
legelőbb helyévé tették. Három osztrák
hadigőzök fehérvörös lobogó alatt szállítja
el azon hadiszereket, melyekre Olaszország-
nak njcs szökéje.

— Oriási vállalat kézrel Londonban. 170
mérőföldnyirel akarnek a városból vízot
vezetni. A költségvetés 1 millió font ster-
ling. A vállalatot Batemann híres mérnök
tervezte és veseti, ki már Glasgoban is le-
tesített nagyserű vizvezet.

— (A márványzat hatalma.) Ire Ald-
ridga legutóbbi vendégszereplési utazása
alatt Pétervártól az „Othello“-t játszá. A
jelenetben, midőn a szercezen megfojja De-
demnát, a közönségből valaki így kiáltott
föl: Kegelem! kegelem! hisz ő ártatlan. S
a közt kiált, halva esett hátra löhölényen.
Es orosz annyira meghatotta a játék, hogy
a felindulás folytán egy véredény megre-
pedt.

Hasznos tudnivaló.

— The a-forrás az. A ki tud hozzá,
a gyengébb elodell is zálessé teszi, míg el-
lenkezőleg a jót is el lehet rontani.

— Gazdasági szempontból nagy a különbség,
ha a tea-készítéshez légy, vagy eső, hō vagy
folyam-vízot vezetnek, vagy pedig kemény
kúvi vizet. Sayer szerint a mennyi tea ke-
mény vizrel három cseészére való, ugyanany-
nyi légy vizrel öt cseészére elegendő.

— Az sem mindegy, hogy milyen edényben
forraltatik a víz. Tapasztalt háziasszonyok áll-
lítják, hogy a horgany (zink) edényben for-
rasztott tea samatosabb volna, mint mely
másféle edényben készül.

— Eszen állítást a tudomány még nem állapí-
totta meg; azonban annyi bizonyos, hogy a
vizforraló edénynek a lehető legti asztábnak
kell lenni.

Nyilt posta.

Sz. A karácsonyi ajándékokt rivison fogadjuk, lá-
togasson meg kedves munkatársával bennünket mielőt
többeszt.

Kapostvára. Sok szerencsét az utra, és mind előbbi
úton oldására.

— Egy borosztó karácsony-étj, fogadjá érte hálán-
kat, annak idejében felhasználjuk.

V. Sándor Keszthely. Ha mindjárt késő is, de
mégis megjött csak folytatása Ön. Sz. M. kérem,
kódolást mi is örülök.

H. József Pacán. Kérjük a küldemény folytatását.
Iskára, az eredeti levél valahogy elért.

Szabókára. Adni nem lehet.

B. B. Pécs. Csak üresen, ha kibontakoznak a
hámos leendőkből, magán-levélünkét fogjuk utnak
küldeni, addig is keresen föl Győzárásról benn-
fekt mind többeszt.

Sz. M. V. Kérjük!

Gy. P. P. — Ugyanaz.

Párisban. Szállítványunk utnak ment — megér-
kezett?

Nyilt tér.)

A székely-utazai hírlapjainkban és lakosok ar-
tók halca városi tanácsnak azon gondolatán, hogy
es ez utcaiban lévő völi megrei istállóit hasznosab-
bá adta rákártnak, reménylénk, hogy azon trégya-bá-
lom, mely a legelőt is rontotta, és az arca járó-kelőknek
sem kedves látványt nyújtott, — nem lesz többé; es
légy is most e helyett más, mi minő a maga r-
van most e helyett más, mi minő a maga r-

dén; egynek 30—40 kosát állít oda gabonát, ezek
egyszer rohamnak a rakat elé, az egész útszal Kos-
kókat állítják, a leg az ki, se be az útszalba kosát
sem mehet, és ha legelőbb a kik lerakodtak, útsz-
szelükkel mennek a nagy gabona-térre, és no-
szerkelnek az utcazt föl napnál is tovább elásva
— Tisztelettel kégelek bennő örökösét és arélyt vá-
roskaptányunkat; légyen kegyes minderre kitéző
figyelmű erre is kitérjenest.

TÁRGZA.

Öszszel.

Hullak már a fák lombját,
Foly az idő vele;
Elmúltak a keserű napok,
Fű az őz hús szele.

Havog tücsökök árkal
Gyorsan leutestnek; —
Nem kergetnek többé lepet
Vidám kis gyermekék.

Megrázkult az árnyas légt,
Nem szédülnek csekek,
Nincs hejnalban madár-im,
Melyet rong a berek.

Replül te is vándor-madár
Keresd egy szebb hazát;
— Vig fecske, gölye és daru —
Hol a tél jobb orrát!

Ha rám is őz követnek
S borra vállt egem;
Egész szent veszte szállni el —
Razdába leteszem!

GYULAY.

A renegát.)

(Vege.)

„A halál! Oh! gondolok tén, hogy nem
kerestem tét! a kegyetlenek, nem kellett-
tem... Neki mentem a veszélynek a ten-
gerben, a csatateren, a kartáccokkal szem-
ben; huszszor rombolták szét az ágyu-
s-puskagolyók a sort, a melyben egyedül ma-
radtam meg... azt mondták, hogy átok
Briai életem. A helyett, hogy meghaltam
volna, dicsezők környese, a sultán tele ma-
rakkal szórta rám az aranyokat, meg
kezdő gyálaszatot, de én mindazáltal nem
felejtőbe voltam megvetés tárgya a nép
előtt; mint a feltékenység a magas ranguk
elött. Hitegetőt voltom Káin szőgen-bá-
lyegét szűt reám; mindenki lovalva ár-
comból, még tulajdon raboságit is, kik
párba csuszának előttem, maguk közt rege-
gátnak bírnak. Hogy balsorsom telje le-
gyen: a vallás, melyet elhagytam, a nélkül,
hogy bínei megzútnom volna, szét árnyék-
kelt üldő mindenőt. Könyök fűrésztik
drága nyughelyemet az új szőtőben, s ha
jőtték állam szára be szőnpillánat, mind-
járt szűfőltűköt hegyes tájnak nyhe-
lőben lelem magamat, a szűfőlt tanyá havas
kőpáldája mellett, szemközti a keresztel,
melyet lábaimmal tapostam; egy nő takarja
écs fűreszelt átkokat telt homlokomat, köny-
nyelvet állítja arcomat; egyszerre csak
gönyökösök közt rohamosra huzak-huzak-
sások szét! — E nő, ki itt imádkozik és sir,
a renegát anyja!” Lerogyva es atomképek
sulya alatt, melyek szivemet tépik szét, ar-
comot a földre szőlyesztve, segítségül hívom
a hatalmas istent, ki gyáván megvédtem.
Bármit földieim ne maradjatok közöttem,
hisz átkot hozok aszokra, kik felém közele-
nek, menjetek baszókba; e pillanattól fogva
szabadok vagytok, — ajándékokkal torhe-
ten távozassok a anyámnak vigyetek néhány
ezer arany-szechtát (török péna), hogy ké-
nyelmesebb élhessen. Mondjátok meg neki,
hogy sirasson meg éltomben jobban, mint
sirtótt halálomban; mondjátok meg neki,
hogy a renegát imába ajánlja magát; egy-
te est meg fogod mondani neki ücsém, né-
nem egyetlen gyermeke te?

„Elbukak, mint a pártútt árnyall — kiál-
tott határozottan Walthor. — Oh jőjj velom,
nagybátyám! jőjj hagyjuk el es átkos pa-
lot!

Lehetetlen! szólt a nagy vesér — Török-
országban vagyok köze arany és gyémánt-
láncokkal; a sultán leányát adá nőül. — E
kiáltások közt, melyek képesek a kö-
szönés ember elfeledtetni, én a nép aj-
kác meg sem vagyok egyb, mint fogoly. —
Különb is — szóla tovább a kétégybeeső
keserű nyugodt hangján — es nem lenne
más, mint gyálaszatot gyálaszattal váltani föl.
Ha es emberek itt nem is becsülnék, de leg-
alább külföldig tiszteletet szőlnének előttem,
melyet reájuk legalább — távolról ugyan
gyanulnak, de legalább küszölöl leborulnak
előttem. Mig canonunk egygűtt a jámbor
népelt előtt az iróttat tárgyalgatták.

Walthor szőlni kezdett, a pass keszt
gyűngődon ajkára tetto. — Hagyj föl, mondá

szomorun; tudom mit akarsz mondani, de
nem akarom, hogy meggyőző... Hallak
folytat, mintha magában beszélne; hisz
nyegyédve királyi hercegség feje, a nél-
kül, hogy őt es k-egyszer is láthatam vol-
na; család-m nincs, nem tudom, mi ma-
szellom sugallja, hogy tarissan itt magya-
nál az Alpekek e nemes gyermekek, akik oly
gyűngőden szerettek, műverem sák; es gar-
daggá es-nemessé tanáma M.; fölemlésem
az ország első méltóságaira.

Est már ugyan nem fogod tenni! szőlt hi-
degen az ifju úr.

„Nem — válaszolt keserűn a nagy vesér
— nem merem tenni. Es olyan vagyok, mint
az amerikai erők ama magányos fája, mely
a dél égett hóvöben kiterjeszti terjedelmén
szől lombhozatt, pedig a zama mezesről
es utas szőreit, aki megdörz arnya alatt találja
halálát... Te látni fogod gránit szőlkét,
de Alpekek ifju vadászai; te viszont fogod
látni a tanya estit közt; te meg a tarassok
völgyeid ibolyáit sződed, te meg látod az iv-
várványt, mely szabadságot koronázta! a
mikorun tiszta életet, miként a csendes tó,
hullámgyűrűje édeseden csőllök, vigas-
zát vállasod enyhe ólőben, egyzáró keresz-
fogja jelölni párisi ut arhalomdat; gyerme-
keidnek pedig, mi töbet ér minden nagy-
agnál, feddhetlen nevet hagysz örökké...
Nem, nem, nem, te nem fogsz itt maradni,
nem tartóztálunk többé.”

A pass lassan, bős tekintettel a levrre
távozék a kőszőlők; parangsa folytán rab-
oságot egy csoportja jelenti meg szonnal,
amely tálnakban szőtt szőtt, melyet a
két svájci ifju elé szőtt. Nyolcs napon ke-
reztél a palota minden isten-tesedőket
leavt veltőkéde sürgött szőlkájukra; a
kilenczedik napon genuai hajóba szállíták
őket.

A moreai pass nem fogadta el Walthor bu-
csuzását, a fiatal hadnyag aranyyal a drága
kőszőlők terhelten szomorran kösződek a
kapu felé vissza-vissza fordítva szemelt a
hárem magas erkélye irányában. Cyprus
lomboktól félig eltakart magaa alak-ált it,
modulatlannal, mint a fűrészt; csak midőn
Walthor az arany-eszár (Konstantinápoly ka-
puja) felé vesztő uton haladva utolós pillá-
natot akart vetni Mehemet fényes lakára,
vette észre a palamport (előkölök által riasz-
tók ahen) selyem redőzetének lobogá-
sát, látva hozzád... utasoga.

Az utasas rövid és szerencsés volt. Az őz
egyik hűvös estéjében, amint a hótél felé,
his templom falusi tornyát messziről meg-
pillanták, szőszőlkészek a két barát. Erus
a görögnyelű földre borúva, elragadó öröm-
mel csőllőka a szűfőlt földet.

„Nézd ott pástorkarunkat — kiáltott
föl aszutan elragadásában, nézd alposi sző-
lkéinket. Halld, el légi zene, mely a lengedő
est szőllőn hintázik a fenyeők sűly moraja
és a csorda bőgése között; es es szőlt csor-
datáncz!”

Nem sokára érteözve megjőtték föl, egész
falu előbb ment a renegát anyja szőlnen
előtt. Walthor félrevoaván sz, kímélettel
beszálto el fia rendkívül szerencsétét. A
szőgen aszonnny halványan fejt lehajta
halálát az elbeszélés. Elkeresztok a falu
nyelvére. Walthor szőlkészek a hűvö-
kát, melyek a nagy vesér gazdag ajándékát
bosták, és átnyitván a parasztok közt
ésben szőlkészt, mondá neki: „Im egész gy-
vél, mit lábaid elé teszek.”

Weser nekem aranyt küld — kiáltott
föl a szőgen anyja szőlvagyonát hangon —
6 nekem elküldi lelke árát, el veld pokoli
ajándék! Es az őz szőlkészek eszopa a
szőlkészt, a penderakot a nézők lábató
gurultak, kik megköszőnkve visszalepök.

„Fiam egy állásot!” — kiáltott a bel-
vét né egész testében remegve — 6 megta-
garda az istent es minden szőntet. Nők; es
nyomorultul szőlkészt aranyt lábatok elő
dobom! kinek kell!

„Senkinek sem! kiálltunk föl a falu la-
kó, keresztet vetre magunk.

A falu lakósa lassan küszölget gőzök
botjára támaszkodva. „Az almaszta meg-
tiszti, mint a tőz — szőlt es őz férfi. —
oszáskák el maguk közt e roppant szőnkészt
aszőgenek.”

„Nem kell egy darabka sem balis!” —
kiálltunk a legesőgenyebbek — iszonyo-
dunk es aranytól.”

„Jól! szőlt nyájassan a bocsánat isteneknek
apostola — adnak tehát e pánt kőszőnk-
eszeselésül az egyháznak, mely a bűnök meg-
térésért fog imádkozni.” — „Az arany két
nagyserű gyertyatartóval lett átalakítva,
melyeket a freiburgi szőszőnkészek föltö-
rára helyestek. A svájci ifjak szőlnen oda
szőlkésztők Maccskák, melyeket Török-
országban szőlkészt.

Az egyház sokáig imádkozék a renegát-
ért, — ki a sultán parancsából megfojtatva
halt meg.

(Mondaték őz villos es csapogás nyakán)
VÖRÖS.

Magyar Kereskedelmi és Pénzügyi Bank Rt. A banknak a magyar államháztartás felé...

Földművelésügyi Minisztérium. A földművelésügyi miniszter...

N. kanizsai piaczi árak nov. 30. Boros itatóje 12 kr. Lencsés itatóje 8 kr. Bab itatóje 6 kr. Kólyos itatóje 8 kr. Durgonyos itatóje 80 kr. - 1 1/2 10 kr.

Hécsal pénzárufolyam nov. 10. 5% motalliques 59.75; 6% mota. kölcsön 66.75; 1860 ki. álladalmi kölcsön 81.45; bankéremények 719. - hitelintézeti részvények 156.10; London 126.60; ezüst ágó 126. - arany darabja 6 ft 4 1/2 kr.

HIRDETESEK.

urak-, hölgyek- és gyermekeknek az egészség és legújabb vaszon-raktárnak központi raktára. Bács, Stadt, Tschlauben 11. szám alatt.

ANATHERIN-SZÁJZIV. Popp J. G. gyakorlati fogorvosati Bácsban. Fogorvosati Nro 2 - Egy óra ára 1 ft 40 kr. Becsomagolás 20 kr.

Hirdetmény! Majdnem fele árért jótudás mellett, valódi hamisítatlan és pontos mértékkel kiválasztott vászon-neműk becsátlanak vég-eladása, n. m. vaszon-szettek, törülközők és asztal-terítők.

Fehér és színes shirting-ingek. Uri ingek fehér shirtingből 5 ft helyett csak 1 ft 80 kr. Legújabb francia shirtingből 4 ft 24 kr hely. csak 2 ft 80 kr.

Hirdetmény. A salamegyesi gazdasági Egyesület részéről külsőre ítélték, melyeket az együlti kerekben több ezer darab egy év a gyökere...

JÁTSZÓ-MŰVEK. 4-48 darabban, melyek között remek-művek harangjátékkal, dob- és égi hangokkal stb., továbbá JÁTSZÓ-SZELENCZÉK.

Legfinomabb vaszon férfi-gatyák. Felső vaszon-neműk húszal 4 ft helyett csak 1 ft 80 kr. Finom schweizer ingek redős mellél 5 ft 50 kr hely. csak 3 ft 50 kr.

Mikolász Samu. fonykőpász, olaj- és szoborfestés. Nagy-Kanizsán. Tisztelettel ajánlok mindenem templomi- és szoba-festésére, továbbá ajtó- és ablakok mázolására.

Haszonbéri hirdetmény. Csáktornya mezőváros részéről, mely Muraközben fekszik, az ugynevezett Bor Dátá 1807. évi januárhó 1-101 kezdve egy évre, ha pedig találkoznának, a kik több évre haszonbérbe venni akarnak, 1869. évi decemberhó végéig...

Az Nőnem. A nőneműknek a legújabb divatokról, a legújabb divatokról, a legújabb divatokról...

Az Nőnem. A nőneműknek a legújabb divatokról, a legújabb divatokról, a legújabb divatokról...

OLCSÓ ZONGORA. Egy kijátszott csinos és jó zongora olcsó árért kapható, bővebb értesítést e lapok kiadó-hivatásában nyerhetni. Megrendelési cím: D. Deckeren, Hallenches Communication 88, Berlin.